

STAN SANITARNY
POWIATU
CZĘSTOCHOWSKIEGO
W 2018 ROKU

**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W CZĘSTOCHOWIE**

S P I S T R E Ś C I:

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ I	
DZIAŁALNOŚĆ PRZECIWEPIDEMICZNA I OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ	4
ROZDZIAŁ II	
OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO- ŻYWIENIOWYCH	14
ROZDZIAŁ III	
OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	24
ROZDZIAŁ IV	
OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW NAUCZANIA I WYCHOWANIA	34
ROZDZIAŁ V	
OCENA STANU SANITARNEGO ZAKŁADÓW PRACY	41
ROZDZIAŁ VI	
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	46
ROZDZIAŁ VII	
DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	50

STAN SANITARNY POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO W 2018 ROKU

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie realizując swoje statutowe zadania przeprowadzała czynności kontrolne, wykonywała badania i pomiary środowiskowe, analizy laboratoryjne, prowadziła działalność przeciwepidemiczną oraz inicjowała i organizowała działalność z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganiu powstawania chorób zakaźnych i zawodowych nadzorowano warunki higieny środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, produkcji, magazynowania i sprzedaży żywności, kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz warunki higieniczno-sanitarne w placówkach ochrony zdrowia i obiektach użyteczności publicznej.

Ogółem w 2018 roku pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie znajdowało się 2333 obiektów usytuowanych na terenie 16 gmin powiatu częstochowskiego. W ramach sprawowanego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 1934 kontroli/wizytacji oraz wydano 433 decyzji merytorycznych (w tym 137 represyjnych) i 240 decyzji płatniczych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami sanitarnymi nałożono 38 mandatów na kwotę 8000 zł.

ROZDZIAŁ I

DZIAŁALNOŚĆ PRZECIWEPIDEMICZNA I OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ

W 2018 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie prowadziła analizę zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne oraz brała udział w realizacji programu profilaktyki zakażeń szpitalnych poprzez pełnienie nadzoru nad działaniami przeciwepidemicznymi w podmiotach leczniczych.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów i personelu egzekwowano prawidłowe stosowanie zasad aseptyki i antyseptyki, właściwą organizację pracy w oddziałach i zapleczu szpitali. W przypadku chorób zakaźnych, którym można zapobiegać poprzez czynne uodpornienie populacji stosowane były szczepienia ochronne obowiązkowe u dzieci i młodzieży od 0 do 19 roku życia oraz osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie, w tym szczepienia poekspozycyjne przeciw tężcowi i wścieklicznie oraz szczepienia zalecane, które nie są finansowane z budżetu państwa.

W 2018 r. na terenie powiatu częstochowskiego przeprowadzono ogółem 233 kontrole sanitarne, w tym 225 kontroli planowanych i 8 kontroli ponadplanowych, natomiast w roku 2017 przeprowadzono 196 kontroli - 177 kontroli planowanych i 19 kontroli ponadplanowych. W ramach nadzoru sanitarnego w porównaniu do roku 2017, w którym nie wydano decyzji administracyjnych w roku 2018 wydano 12 decyzji merytorycznych.

W roku sprawozdawczym liczba dzieci, których rodzice uchylali się od obowiązku szczepień ochronnych wyniosła 112 i uległa zwiększeniu o 28,73 % w stosunku do 2017 r. (87 osób). Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych opracowano na podstawie zgłoszeń przez lekarzy z podmiotów leczniczych zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia. Rejestracja zgłoszonych zachorowań odbywała się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - PZH na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. Na podstawie w/w zgłoszeń sporządzane były dwutygodniowe meldunki o zachorowaniach na choroby zakaźne.

W 2018 r. na terenie powiatu częstochowskiego zarejestrowano 1267 zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia objęte obowiązkiem zgłaszania. W porównaniu z rokiem 2017 był to wzrost liczby zachorowań o 32,4%. Wzrost liczby zachorowań dotyczył wirusowego zapalenia wątroby typu A, salmonellozy oraz ospy wietrznej. Z powodu zachorowań na choroby zakaźne hospitalizowano 326 osób, co stanowiło 25,7% ogółu zachorowań. Dla porównania w 2017 roku hospitalizowano 342 osoby i stanowiło to 35,7%. Najwięcej osób hospitalizowano z powodu wirusowego zapalenia wątroby typu A, wirusowego zakażenia jelitowego oraz innych bakteryjnych zakażeń jelitowych, ogółem 245 pacjentów, tj. 75,2% wszystkich hospitalizowanych z powodu chorób zakaźnych.

W 2018 r. na terenie powiatu częstochowskiego odnotowano 5 zgonów z powodu chorób zakaźnych. Były to zgony osób dorosłych z powodu gruźlicy.

W roku sprawozdawczym sytuacja epidemiologiczna dotycząca chorób zakaźnych na terenie powiatu częstochowskiego wykazała zmiany w porównaniu z poprzednim rokiem. Zaobserwowano wzrost chorób układu pokarmowego, w tym 62 zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A.

Najczęstszymi chorobami zakaźnymi wieku dziecięcego była ospa wietrzna. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wybranych chorób zakaźnych w latach 2014-2018 zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 1.1. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w latach 2014-2018

L.p.	Jednostka chorobowa	Ilość zachorowań/hospitalizacje				
		2014	2015	2016	2017	2018
1.	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	31/28	37/31	48/39	32/27	57/17
2.	Salmonellozy – zakażenia pozajelitowe	0/0	0/0	0/0	2/2	0/0
3.	Czerwonka bakteryjna	0/0	1/1	0/0	0/0	0/0
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe - ogółem - w tym dzieci do lat 2	63/62 37/37	52/52 30/30	68/68 33/33	58/57 27/26	60/60 28/28
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe - ogółem - w tym dzieci do lat 2	268/221 92/85	216/200 86/84	198/192 76/76	198/195 78/76	141/141 75/75
6.	Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu- ogółem w tym dzieci do lat 2	120/8 30/7	72/15 20/9	70/17 15/11	65/21 18/13	88/29 26/23
7.	Krztusiec	11/2	4/4	10/2	2/1	5/3
8.	Szkarlatyna	32/0	33/0	59/0	16/1	34/0
9.	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu ogółem w tym wywołane przez: -Haemophilus influenzae - inne bakteryjne -wirusowe	7/7 0/0 3/3 4/4	4/4 1/1 1/1 2/2	3/3 0/0 1/1 2/2	2/2 0/0 0/0 2/2	2/2 0/0 1/1 1/1
10.	Inwazyjna choroba meningokokowa- ogółem w tym-zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu -posocznica -inna określona i nie określona	0/0 0/0 0/0 0/0	0/0 0/0 0/0 0/0	1/1 0/0 1/1 0/0	0/0 0/0 0/0 0/0	0/0 0/0 0/0 0/0
11.	Borelioza (choroba z Lyme)	69/9	39/2	58/4	47/2	3/0
12.	Pokąsanie przez zwierzęta w tym ilość osób zaszczepionych p/wścieklicznie	138/0 24/0	128/0 18/0	72/0 15/0	120/0 31/0	100/0 27/0
13.	Ospa wietrzna	967/5	313/3	718/1	477/1	759/2
14.	Różyczka	35/0	5/0	1/1	0/0	0/0
15.	WZW – ogółem w tym: WZW typu A WZW typu B WZW typu C	24/5 0/0 13/2 11/3	29/10 0/0 22/6 7/4	21/1 0/0 12/0 9/1	14/6 3/3 4/0 7/3	71/61 62/55 0/0 9/6
16.	Świnka	13/0	3/0	6/0	5/0	5/0
17.	Tęžec	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
18.	Gruźlica	29/29	40/38	22/21	21/21	32/32
19.	Zachorowania grypopodobne	10068/0	13760/0	14699/0	17483/0	18780/0
20.	Grypa A/H1N1 ogółem w tym dzieci 0-14 lat	0/0 0/0	0/0 0/0	1/1 0/0	3/3 1/1	0/0 0/0

W ramach nadzoru sanitarnego prowadzono wywiady epidemiologiczne z osobami chorymi na choroby zakaźne zgłoszone do PSSE w Częstochowie. W roku 2018 na terenie powiatu częstochowskiego przeprowadzono 601 wywiadów epidemiologicznych.

1.1. Choroby układu pokarmowego

W 2018 r. do chorób szerzących się drogą pokarmową należały m.in: salmonellozy, bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Escherichia coli*, *Clostridium difficile*, *Campylobacter*, *Yersinia enterocolitica*, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, adenowirusy, norowirusy i wirusowe zapalenie wątroby typu A. Różnorodność czynników etiologicznych to efekt poprawiającej się diagnostyki laboratoryjnej chorób układu pokarmowego.

Wśród przyczyn bakteryjnych zatruc i zakażeń pokarmowych najczęściej występowały zakażenia odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi *Salmonella*. W 2018 r. odnotowano wzrost liczby zachorowań na salmonellozy – z 32 przypadków w 2017 r. do 57 zachorowań w 2018 r. Zarejestrowano 3 ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego, w których ogółem zachorowało 39 osób.

Dominującym serotypem zakażeń pokarmowych była *Salmonella enteritidis*. Zachorowania te stanowiły 98,2%. Inny serotyp to *Salmonella Singapore*.

Ponadto wg stanu na dzień 31.12.2018 r. zarejestrowanych było 36 osób będących nosicielami odzwierzęcych pałeczek *Salmonella*. Najwięcej zarejestrowanych, tj. 77,8% było nosicielami *S. enteritidis*. Pozostałe serotypy stwierdzone u nosicieli to: *Salmonella Bredeney*, *Salmonella Derby*, *Salmonella Infantis*, *Salmonella Typhi*.

Zakażenia jelitowe wywołane przez wirusy w 2018 r. wykazały spadek zachorowań. W 2017 r. było ich 198, natomiast w 2018 – 141 przypadków. Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane były przede wszystkim przez rotawirusy. Zachorowania te stanowiły 39,7 % wszystkich jelitowych zakażeń wirusowych.

Zaobserwowano również, że od 2014 zmniejszała się liczba wirusowych zakażeń jelitowych u dzieci do lat dwóch i było to w 2014 r. - 92, w 2015 r. - 86, w 2016 r. - 76, w 2017 r. – 78, a w 2018 r. 75 zachorowań u dzieci do lat dwóch.

Wszystkie osoby, u których stwierdzono wirusowe zakażenia jelitowe była hospitalizowana. Bakteryjne zakażenia jelitowe były spowodowane głównie przez *Escherichia coli* (3 przypadki zachorowań), *Clostridium difficile* (12 zachorowań). W 37 zgłoszonych przypadkach nie określono czynnika chorobotwórczego. Ponadto zgłoszono biegunki i zapalenia żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w liczbie 88. Zachorowania te dotyczyły przede wszystkim osób dorosłych i stanowiły 70,5% ogółu tego rodzaju zachorowań.

Do zakażeń i zatruc pokarmowych zarówno u dorosłych jak i u dzieci do lat 2 o etiologii wirusowej, bakteryjnej i nie ustalonej dochodziło najczęściej w środowisku domowym.

W 2018 r. zarejestrowano także 62 przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu A, w tym 9 ognisk, w których ogółem zachorowały 22 osoby. Wydano 6 decyzji nakazujących zaniechania w trybie natychmiastowym prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia choroby zakaźnej.

W roku sprawozdawczym nie zarejestrowano zachorowań na dur brzuszny. W PSSE Częstochowa prowadzono rejestr nosicieli duru brzuszego. Na terenie powiatu nadzór obejmował 4 nosiciele duru brzuszego.

1.2. Choroby zakaźne wieku dziecięcego.

Do tej grupy chorób zalicza się: nagminne zapalenie przyusznic (świnkę), ospę wietrzną, krztusiec, odrę, różyczkę, płonicę. Źródłem zakażenia tych chorób jest chory człowiek, a zakażenie przenosi się drogą powietrzno-kropelkową i przez bezpośredni kontakt z osobą chorą. Przeciwno wielu chorobom zakaźnym wieku dziecięcego prowadzone są obowiązkowe szczepienia ochronne. Od 1963 r. wprowadzono szczepienia przeciwko krztuścowi, a od 1975 r. szczepienia przeciwko odrze, natomiast od 2003 r. cała populacja dzieci szczepiona jest szczepionką skojarzoną przeciwko odrze, śwince i różyczce.

W 2018 r. zanotowano wzrost liczby zachorowań na ospę wietrzną z 477 przypadków w 2017 r. do 759 w roku sprawozdawczym. Zdecydowana większość zachorowań dotyczyła osób do 14 roku życia. Zachorowania w tym przedziale wieku stanowiły 85,2% przypadków wszystkich zachorowań na ospę wietrzną. Z powodu powikłań w wyniku zachorowania na ospę wietrzną hospitalizowano 2 osoby. Przeciw ospie wietrznej prowadzone były szczepienia zalecane oraz bezpłatne szczepienia w grupach ryzyka, tj. u dzieci z zaburzeniami odporności i osób z ich otoczenia do lat 13 oraz dzieci uczęszczających do żłobka. W 2018 r. przeciwko ospie wietrznej zaszczepiono łącznie 59 osób.

W 2018 r. odnotowano wzrost liczby zachorowań na krztusiec z 2 przypadków w 2017 r. do 5 w roku sprawozdawczym. Strategia zwalczania krztuśca to prowadzenie powszechnych szczepień u dzieci i młodzieży zgodnie z kalendarzem szczepień. Ponadto zalecano szczepienia przypominające w ramach tzw. „strategii kokonu” u osób dorosłych opiekujących się małymi dziećmi.

Zachorowania na pozostałe choroby zakaźne wieku dziecięcego kształtowały się następująco:

- świnka - 5 przypadków w 2017 r. i 5 zachorowań w 2018 r.,
- płonica - 16 przypadków w 2017 r. i 34 zachorowania w 2018 r.

Odnotowano 1 przypadek zachorowania na odrę. Nie odnotowano zachorowań na różyczkę. Choroby te objęte są przez WHO programem eliminacji, który m.in. obejmuje potwierdzenie laboratoryjne, każdego podejrzenia o zachorowanie.

1.3. Wirusowe zapalenie wątroby (wzw B, wzw C).

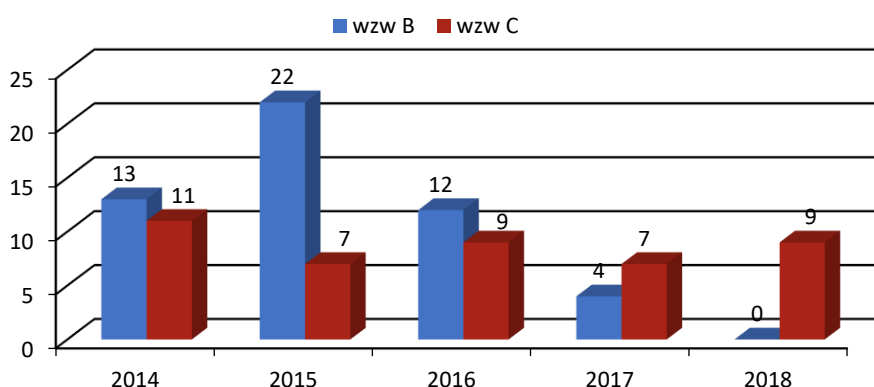
Choroby tej grupy szerzą się głównie poprzez krew (wskutek zabiegów medycznych - przetaczania krwi, przeszczepów narządów, zabiegów niemedycznych takich jak: tatuaże, przekłuwanie uszu czy akupunktury) oraz drogą seksualną. W roku 2018 nie zarejestrowano przypadków ostrego wirusowego zapalenia wątroby typu B. Brak ostrych zachorowań to rezultat masowo prowadzonych szczepień ochronnych przeciwko WZW typu B.

Zarejestrowano 9 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu C. Zachorowania na WZW typu C dotyczyły osób od 22 do 81 roku życia.

W większości przypadków zakażenie HCV przebiega w sposób przewlekły i zwykle w pierwszym okresie choroby bezobjawowo. Z tego powodu zakażenia HCV są rozpoznawane często w trakcie przesiewowych badań laboratoryjnych wykonywanych z innych powodów (krwiodawcy, kobiety w ciąży). Zidentyfikowane przypadki to także konsekwencja szerszej diagnostyki serologicznej tych zakażeń prowadzonej na skutek licznych programów edukacyjnych dotyczących zakażeń wirusami zapalenia wątroby typu B i C. Z uwagi na brak metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych szerzeniu się zakażeń można zapobiegać w drodze wdrażania i utrzymania wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywanych świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedyceznym przebiegającym z naruszeniem ciągłości tkanek.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie w ramach nadzoru epidemiologicznego prowadzonego w związku ze zgłoszeniami zachorowań/podejrzeń zachorowań na WZW typu B i C kieruje na szczepienia przeciwko WZW typu B osoby z otoczenia nosicieli HBV, a także osoby zakażone wirusem HCV. Szczepienia przeciwko WZW typu B tych osób finansowane są z budżetu państwa. Zachorowania na przewlekłe WZW typu B i C w latach 2014-2018 przedstawiono poniżej w formie graficznej.

Wykres 1.1. Zachorowania WZW typu B i C w latach 2014-2018

1.4. Zachorowania na grype i zakażenia grypopodobne

Na terenie powiatu stale monitorowana była sytuacja epidemiologiczna zachorowań na grype i infekcje grypopodobne na podstawie tygodniowych raportów przysyłanych przez placówki medyczne. Na całkowitą liczbę zachorowań na grype oraz infekcje grypopodobne składały się zachorowania występujące szczególnie w okresie jesienno-zimowym oraz zimowo-wiosennym należące odpowiednio do jednego sezonu epidemicznego.

Liczba zgłoszonych zachorowań grypopodobnych w porównaniu do roku 2017 wzrosła o 7,4%. Było to odpowiednio 17483 przypadki w 2017 r. i 18780 przypadków w 2018 r. Największą liczbę zachorowań grypopodobnych w roku sprawozdawczym zgłoszono w styczniu i lutym.

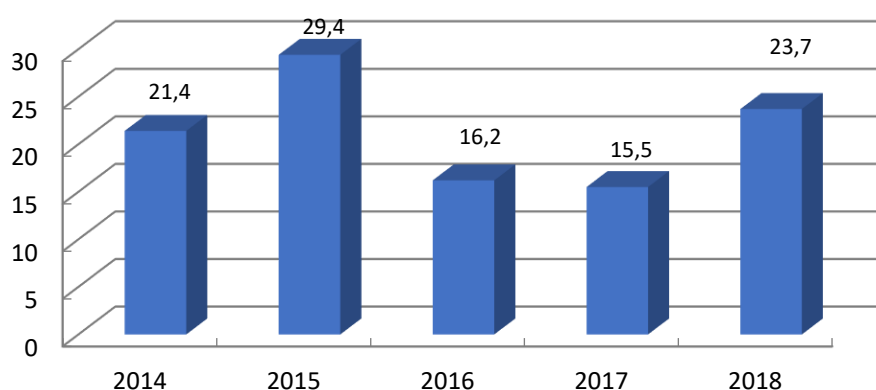
1.5. Inne choroby zakaźne

W 2018 r. zaobserwowano spadek liczby zgłaszanych przypadków przenoszonej przez kleszcze boreliozy. Zarejestrowano 3 przypadki.

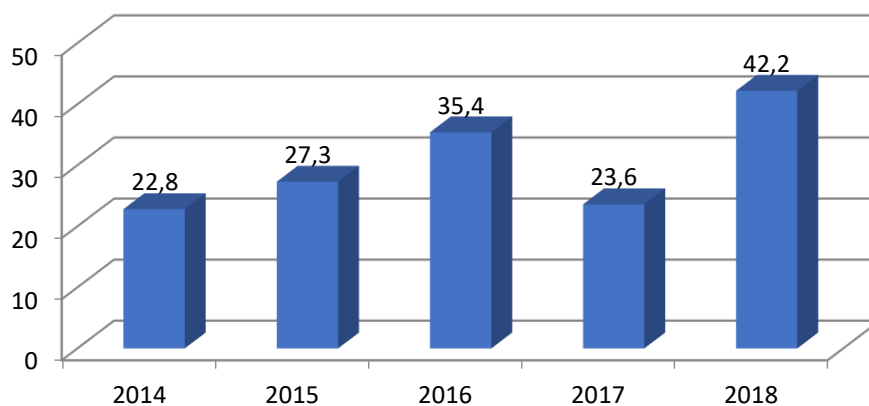
Nadal zagrożeniem dla ludności były pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę. Ogółem zarejestrowano 100 przypadków pogryzienia przez zwierzęta. Najczęściej były to pokąsania przez psy - 90 przypadków, stanowiły one 90% wszystkich pokąsań. W 9 przypadkach były to pokąsania przez koty. Inne zwierzęta to nietoperz - 1 przypadek. Brak możliwości ustalenia właściciela zwierzęcia pociągał za sobą konieczność wdrożenia szczepień przeciw wściekliznie u osób pokąsanych. Szczepienia przeciwko wściekliznie podjęto u 27 osób pokąsanych.

W 2018 r. zarejestrowano i objęto nadzorem epidemiologicznym 32 osoby, u których stwierdzono zachorowanie na gruźlicę. Najczęściej była to gruźlica płuc. Przypadki te dotyczyły w większości mężczyzn. Były to głównie osoby bezrobotne, emeryci i renciści. Zapadalność na 100 000 mieszkańców na wybrane choroby zakaźne w latach 2014 -2018 przedstawiono w formie wykresów graficznych.

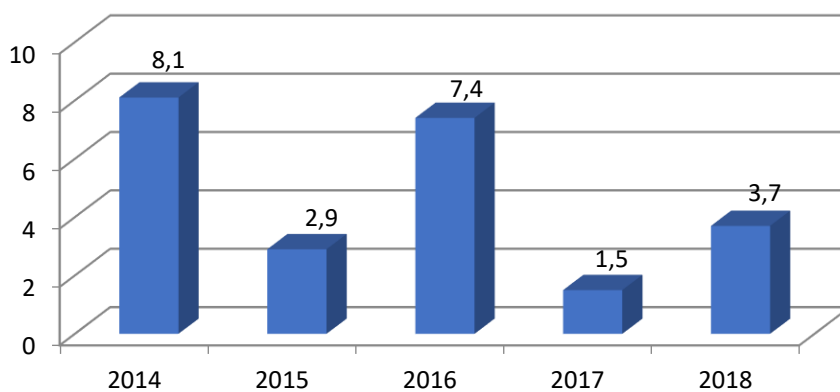
Wykres 1.2. Zapadalność na gruźlicę w latach 2014-2018

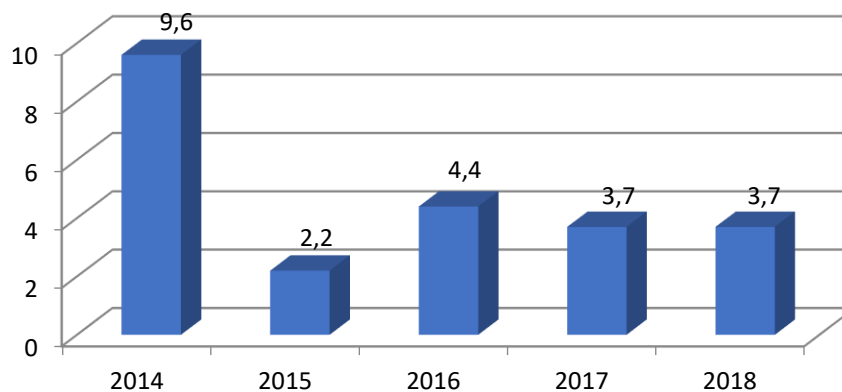
Wykres 1.3. Zapadalność na salmonellozy w latach 2014-2018

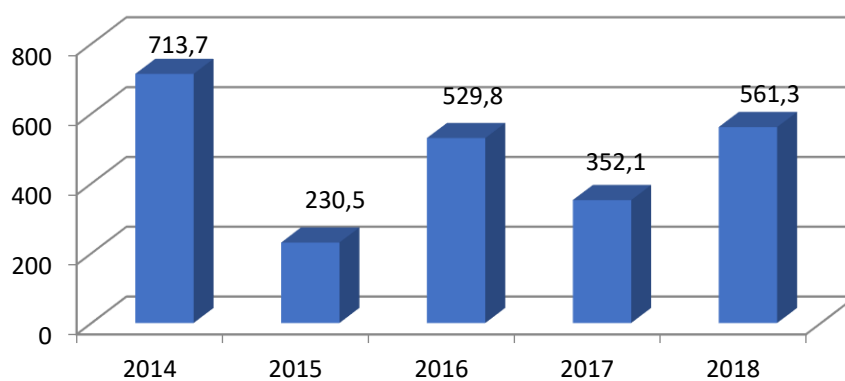
Wykres 1.4. Zapadalność na krztusiec w latach 2014-2018

Wykres 1.5. Zapadalność na nagminne zapalenie przyusznic w latach 2014-2018

Wykres 1.6. Zapadalność na ospę wietrzną w latach 2014-2018

1.6. Szczepienia

W 2018 r. na terenie powiatu częstochowskiego obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych objęto 22 568 osób w przedziale wiekowym od 0 do 19 roku życia. Szczepienia realizowano w 86 punktach szczepień, tj. w 84 punktach szczepień mieszczących się w przychodniach, w 1 oddziale noworodkowym, oraz w 1 izbie przyjęć w szpitalu.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 86 działających punktów szczepień, przeprowadzając 115 kontroli. Wszystkie skontrolowane punkty szczepień spełniały wymagania, jakim powinny odpowiadać gabinety o charakterze zabiegowym oraz warunki zachowania zasad łańcucha chłodniczego, wymaganego przy przechowywaniu preparatów szczepionkowych.

W 2018 r. liczba dzieci, których rodzice uchylali się od obowiązku szczepień ochronnych wyniosła 112 i uległa zwiększeniu o 28,73 % w stosunku do 2017 r. (87 osób). Jedną z przyczyn była odmowa zaszczepienia dziecka wyrażana przez rodziców na piśmie. W związku z tą sytuacją wysyłano przypomnienia do rodziców/opiekunów dzieci uchylających się od szczepień obowiązkowych, przypominające o zgłoszeniu się z dzieckiem na szczepienia.

Placówki wykonujące szczepienia ochronne na terenie powiatu częstochowskiego zgłosiły 11 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych. Były to odczyny poszczepienne o łagodnym przebiegu, nie wymagające hospitalizacji.

Szczepienia wykonywane były zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, a ich wykonawstwo we wszystkich rocznikach było na poziomie niższym w stosunku do roku poprzedniego np.:

- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia pierwotne przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i szczepienia pierwotne przeciw *Haemophilus influenzae* typu b zaszczepiono – 40,88 % (w 2017 r. - 41,85 %),
- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia przeciw *Streptococcus pneumoniae* zaszczepiono – 60,62 % (w 2017 r. – 60,79 %),
- dzieci w drugim roku życia - szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i szczepienie przeciwko *Haemophilus influenzae* typu b zaszczepiono – 93,83 % (w 2017 r. – 95,02 %),
- dzieci w drugim roku życia – szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw wzv typu B zaszczepiono – 98,41 % (w 2017 r. - - 98,17 %),
- dzieci w drugim roku życia – szczepienia podstawowe przeciw odrze, śwince i różyczce zaszczepiono – 73,86 % (w 2017 r. – 75,23 %),
- dzieci w 6 roku życia – szczepienie I przypominające przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis zaszczepiono – 70,62 % (w 2017 r. – 74,52 %).

Wykonawstwo szczepień przypominających u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym kształtowało się następująco:

- młodzież w 14 roku życia – szczepienie II przypominające przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi zaszczepiono – 78,52 % (w 2017 r. – 84,19 %),
- młodzież w 19 roku życia – szczepienie III przypominające przeciw błonicy, tężcowi zaszczepiono – 70,82 % (w 2017 r. – 73,04 %).

W Szpitalnej Izbie Przyjęć z Programu Szczepień Ochronnych realizowane były szczepienia przeciwko tężcowi u osób zranionych. Na ten cel w 2018 r. wydano 900 dawek szczepionki.

Ponadto punkty szczepień realizowały szczepienia zalecane. Były to m.in.:

- szczepienia przeciwko pneumokokom – zaszczepiono 538 osób,
- szczepienia przeciwko meningokokom – zaszczepiono 169 osób,
- szczepienia przeciwko rotawirusom – zaszczepiono 238 osób,
- szczepienia przeciwko grypie – zaszczepiono 1519 osób tj. 1,12 % populacji mieszkańców powiatu częstochowskiego, podczas gdy w 2017 r. zaszczepiono 1520 osób. W skali kraju w 2017 r. odsetek ten wyniósł 2,31 % populacji.

W 2018 r. została zorganizowana przez Głównego Inspektora Sanitarnego kampania bezpłatnych szczepień przeciwko *Streptococcus pneumoniae* „Wiosna bez pneumokoków” dla dzieci do ukończenia 5 roku życia, które nie podlegały obowiązkowi szczepień oraz nie były szczepione (dzieci urodzone w latach 2013-2016) na terenie powiatu częstochowskiego zaszczepiono – 473 dzieci.

W 2018 r. realizowane były szczepienia finansowane przez Starostwo powiatu częstochowskiego. Były to szczepienia przeciwko zakażeniu ludzkim wirusem brodawczaka (HPV) dla dziewczynek urodzonych w 2007 r. – zaszczepiono 211 dziewczynek.

1.7.Nadzór nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą

W 2018 r. pod nadzorem sanitarnym Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w powiecie częstochowskim objętych było 39 obiektów prowadzących działalność leczniczą - szpital, przychodnie przyszpitalne, gabinety indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarzy dentyistów. Nadzór sanitarny sprawowany był również nad 89 obiektami prowadzącymi działalność leczniczą takimi jak, przychodnie i poradnie prowadzące działalność ambulatoryjną, gabinety indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze pielęgniarstwa długoterminowej domowej świadczące usługi całodobowe, pracownie diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej w tym świadczące usługi stacjonarne całodobowe, filie pogotowia ratunkowego, pracownia tomografii komputerowej. Pracownicy PSSE w Częstochowie sprawowali nadzór sanitarny nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą przeprowadzając kontrole kompleksowe, tematyczne, interwencyjne i sprawdzające. Przeprowadzono ogółem 118 kontrole sanitarne. W ramach realizacji programu profilaktyki szpitalnej przeprowadzono 2 kontrole: 1 na wniosek strony w związku z częściowym wykonaniem punktów z programu dostosowawczego (blok operacyjny) i 1 kontrolę kompleksową. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oceniali nadzorowany szpital biorąc pod uwagę jego stan techniczny, bieżącą czystość, stosowanie procedur higieniczno-sanitarnych, sterylizacji i kontroli skuteczności sterylizacji, postępowanie z bielizną czystą i brudną, postępowania z odpadami w miejscu ich wytwarzania. Woda stosowana w w/w obiektach pochodziła z wodociągów sieciowych. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowy oraz odzież ochronną i środki ochrony

osobistej w roku sprawozdawczym było wystarczające. W placówkach tych w większości używana była bielizna jednorazowa. Kontrole wykazały, że składowanie bielizny było prawidłowe. W obiektach wydzielono magazyny lub szafy do przechowywania bielizny czystej i brudnej. Sposób postępowania z brudną i czystą bielizną, jak również odpadami niebezpiecznymi pochodzącymi z działalności medycznej nie budził zastrzeżeń.

Podejmowane przez podmioty procesy dekontaminacji odbywają się przy wykorzystaniu adekwatnych środków o szerokim spektrum działania, odpowiednio do zagrożenia oraz miejsca zastosowania. Obecnie stosuje się pełny asortyment preparatów zarejestrowanych i dopuszczonych do obrotu przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Roztwory użytkowe preparatów są przygotowywane, wykorzystywane oraz przechowywane według zaleceń producentów.

Najczęściej stosowanymi preparatami dezynfekcyjnymi były :

- preparaty antyseptyczne do rąk i skóry: Orosept, Octenisept, Kodan Tinktur Forte, Aniosgel 85 NPC, Desderman Pure, Sensiva, AHD 1000, AHD 2000, Braunol, Sterililium, Aseptoman Gel, Softasept, Manisoft, Seraman medical, Seraman sensitive/foam, Hydrex S

- preparaty do dezynfekcji narzędzi: Sekusept Pulver, Cidex Opa, Cidex Solution, Aniosime DD1, ID 213, Oroid Multisept, Pera-Med, Desprej, Almyrol, preparaty do dezynfekcji narzędzi obrotowych: Sekudrill, Dekaseptol gel, ID 220,

- preparaty do dezynfekcji systemów ssących: Oro clean Plus, MD555,

- preparaty do dezynfekcji powierzchni: Mikrozyd, Haz-Tabs, Hospisept, Presept, Perform, Deskosept AF, Virofex, Isorapid, Virkon, Dentiro, Desco Wipes, Incidin Plus, Cleanisept Wipes, Biotensid, Incidur Spray, Meliseptol, FD 333, FD 300, Aerodesin 2000.

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono przypadków nieprawidłowości w sposobie opracowywania narzędzi przed sterylizacją, prowadzenia samego procesu sterylizacji oraz postępowania z wysterylizowanymi narzędziami.

W nadzorowanych obiektach prowadzących działalność leczniczą na terenie powiatu częstochowskiego znajdowało się łącznie 61 autoklawów. 29 aparatów zainstalowanych było w podmiotach leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne i 32 autoklawy w gabinetach indywidualnych praktyk lekarzy. W autoklawach zainstalowanych w pozostałych podmiotach leczniczych średnio każdy autoklaw kontrolowany był testem biologicznym 1 raz w kwartale. Wszystkie procesy sterylizacji były kontrolowane wewnętrznie przy użyciu wskaźników chemicznych paskowych, stosowanych do każdego pakietu. Najczęściej stosowano wskaźniki chemiczne - Twindicator, Steam, SPS, Sil-250. Prowadzona była dokumentacja i archiwizacja wyników kontroli skuteczności procesów sterylizacji. Na zlecenie podmiotów leczniczych działających na terenie powiatu częstochowskiego w laboratorium Powiatowej Stacji przeprowadzono 140 badań skuteczności procesu sterylizacji testami biologicznymi. W jednym przypadku stwierdzono nieskuteczność procesu sterylizacji, która dotyczyła poradni prowadzących działalność ambulatoryjną. Właściciel obiektu został natychmiast powiadomiony o nieskuteczności procesu sterylizacji oraz zobowiązany do naprawy urządzenia i powtórnego przeprowadzenia testu biologicznego. W 2018 r. stwierdzono poprawę standardu świadczonych usług w podmiotach leczniczych z uwagi na przeprowadzone remonty wynikające z realizacji programów dostosowawczych.

ROZDZIAŁ II

OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO-ŻYWIENIOWYCH

W roku 2018 Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie obejmowała nadzorem 1102 obiekty żywnościowo – żywieniowe zlokalizowane na terenie 16 gmin powiatu częstochowskiego.

Tabela 2.1 Rodzaj i liczba nadzorowanych obiektów żywnościowo-żywieniowych w latach 2017-2018

L.p.	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów	
		2017	2018
1.	Zakłady produkcji żywności	143	137
2.	Zakłady obrotu żywnością	775	778
3.	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	202	171
4.	Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	16	8
5.	Obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	10	8
6.	Obiekty żywnościowo-żywieniowe - ogółem	1146	1102

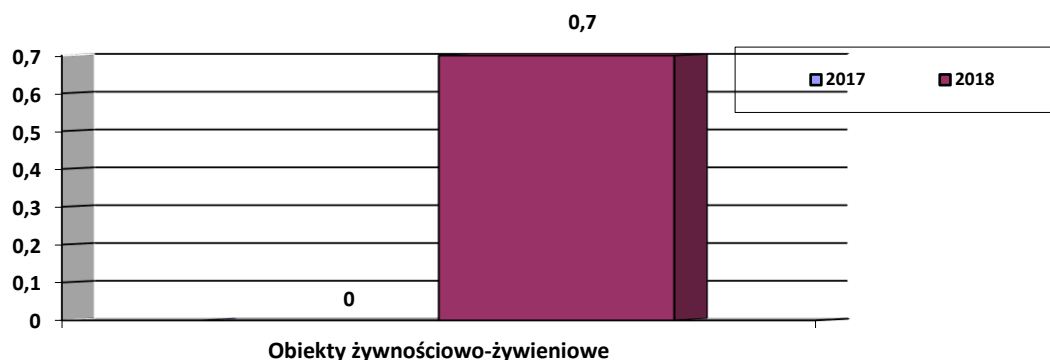
Na podstawie analizy danych zawartych w powyższej tabeli zaobserwowano niewielki spadek ogólnej liczby nadzorowanych obiektów, tj. o 44 w porównaniu do roku ubiegłego. Największy spadek odnotowano w grupie obiektów żywienia zbiorowego otwartego (o 31 obiekty), w pozostałych obiektach ilość utrzymuje się na podobnym do roku ubiegłego poziomie.

Nadzór sanitarny sprawowany był również w 171 blokach żywieniowych placówek szkolno-przedszkolnych, medycznych, opiekuńczych, zakładach pracy oraz w aptekach i obiektach na stacjach paliw. Z ogólnej liczby 1273 (tj. 1102 obiektów oraz 171 w/w bloków żywnościowo-żywieniowych) skontrolowano 499, w tym 2 obiekty obrotu produktami kosmetycznymi oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Stanowi to 39% wszystkich obiektów (wskaźnik ten w roku 2017 wynosił 40,3%).

W 2018 roku przeprowadzono 596 kontroli sanitarnych i rekontroli, w tym 2 kontrole w obrocie produktami kosmetycznymi oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (w 2017 r. - 719). Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Do tego celu wykorzystane zostały ujednolicone arkusze oceny stanu sanitarnego dla poszczególnych rodzajów obiektów. Przeprowadzona ocena stanu sanitarnego w 275 obiektach wykazała, że 2 zakłady obrotu żywnością uzyskały ocenę niezgodną z wymaganiami, co stanowi 0,7 % w stosunku do wszystkich obiektów poddanych ocenie zgodności (w 2017 r. wszystkie obiekty uzyskały ocenę zgodną).

Dane dotyczące oceny stanu sanitarnego przeprowadzonej w oparciu o arkusze oceny w nadzorowanych obiektach na terenie powiatu częstochowskiego z uwzględnieniem poszczególnych grup ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2.1. Odsetek obiektów żywnościowo-żywnieniowych ocenianych jako niezgodne z wymaganiami w latach 2017-2018

Ogółem wydano 308 decyzji merytorycznych oraz 87 płatniczych. W związku ze stwierdzonymi w czasie kontroli nieprawidłowościami wydano 37 decyzji administracyjnych represyjnych, z czego 5 decyzji zakazujących wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz 2 unieruchomienia zakładów (1 zakład produkcyjny, 1 obrotu żywnością). W przypadkach stwierdzenia zaniedbań w zakresie utrzymania właściwego stanu sanitarno-higienicznego na osoby winne nałożono 30 mandatów na kwotę 6.000 zł. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące działań kontrolno-represyjnych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2.2 Działania kontrolne i represyjne w obiektach żywnościowo-żywnieniowych w latach 2017-2018

Rok	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli i rekontroli	% niezgodnych	Działalność represyjna					Próby	
				wydano decyzji administracyjnych represyjnych	Zakazu wprowadzania do obrotu	unieruchomienia	mandaty	Kwota [zł.]	Pobrane	zdyskwalifikowane
2017	610	719	0	52	14	0	36	5.5000	69	6
2018	499	596	0,7	37	5	2	30	6.000	76	12

W kontrolowanych obiektach żywnościowo-żywnieniowych stwierdzono opracowaną dokumentację GHP/GMP, jak również wzrost ilości zakładów z wdrożonym i przestrzeganym systemem HACCP. Do chwili obecnej system wdrożyły 832 obiekty żywnościowo-

żywnościowe oraz obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, co stanowi 65% nadzorowanych zakładów (w roku 2017 – 62%). Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w małych przedsiębiorstwach, w części zakładów spożywczych przestrzeganie zasad GHP/GMP uznano za wystarczający poziom bezpieczeństwa dla produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności.

W 2018 r. w kontrolowanych zakładach pobrano 76 próbek do badań laboratoryjnych w kierunku mikrobiologicznym, biologicznym, fizykochemicznym, organoleptyki oraz oceny znakowania, z czego 12 zostało zakwestionowanych.

W roku sprawozdawczym do PSSE wpłynęło 45 interwencji jawnych i anonimowych klientów, które dotyczyły między innymi: niewłaściwej jakości zdrowotnej oferowanych do sprzedaży artykułów spożywczych i potraw, wystąpienia dolegliwości żołądkowo-jelitowych po spożyciu potraw, nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń, sprzętu i jego otoczenia, obecności szkodników oraz niewłaściwej gospodarki odpadami. W 7 przypadkach interwencje przekazano do rozpatrzenia terenowo właściwym organom. W związku ze zgłoszonymi interwencjami przeprowadzono 38 kontroli, które w 5 przypadkach potwierdziły ich zasadność. Skutkowało to wydaniem decyzji wycofania z obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz 1 decyzji unieruchomienia zakładu. Za stwierdzone nieprawidłowości w toku kontroli na osoby winne zaistniałych zaniedbań nałożono 5 mandatów na kwotę 1.600,00 zł. W przypadku podania danych osobowych przez osobę wnoszącą interwencję każdorazowo udzielana była pisemna odpowiedź.

W związku z występowaniem zachorowań na WZW typu A w bieżących kontrolach informowano o zachowaniu szczególnej higieny w czasie produkcji, przygotowywania i sprzedaży środków spożywczych oraz o możliwości zaszczepienia personelu na WZW typu A. Każdorazowo pozostawiano ulotki i plakaty informacyjne.

1.1. Ocena stanu sanitarnego – szczegółowa

1) Zakłady produkcji żywności

W 2018 r. w ewidencji znajdowało się 137 zakładów produkcji żywności, z czego 47 obiekty stanowiły zakłady produkcji pierwotnej. Ogółem w omawianej grupie skontrolowano 53 zakłady, co stanowi 39% wszystkich nadzorowanych obiektów w tej grupie. Przeprowadzono 66 kontroli sanitarnych i rekontroli. Według arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono 18 zakładów. Podobnie jak w roku ubiegłym, wszystkie zakłady uzyskały ocenę zgodną. Stan sanitarno-techniczny zakładów produkcyjnych utrzymuje się na poziomie roku ubiegłego. Zakłady charakteryzowały się zróżnicowanym stanem sanitarno-technicznym, a ich znaczną część stanowiły zakłady funkcjonujące w starych, adaptowanych budynkach. Zakłady te produkowały niewielkie ilości wyrobów, które sprzedawane były głównie na rynku lokalnym. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w tej grupie obiektów to:

- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i sprzętu,
- brak bieżącej czystości w pomieszczeniach produkcyjnych, magazynowych i socjalnych,

- brak zachowanej segregacji asortymentowej w magazynach, brak przestrzegania zasad higienicznych,
- brak aktualnych badań produktów finalnych.

Stwierdzone nieprawidłowości skutkowały wydaniem 11 decyzji represyjnych, z czego 1 decyzja unieruchamiająca zakład, z uwagi na zatrucie pokarmowe, które wystąpiły u osób spożywających ciasta niewłaściwej jakości zdrowotnej.

Za nieprzestrzeganie zasad higieny produkcji oraz za stwierdzony niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny w pomieszczeniach zakładów na osoby winne zaniedbań nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 950 zł. Działania kontrolno-represyjne w omawianej grupie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2.3. Działania kontrolne i represyjne w obiektach produkcyjnych w latach 2017-2018

Rok	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli i rekontroli	% niezgodnych	Działalność represyjna					Próby	
				wydano decyzji administracyjnych represyjnych	Zakazu wprowadzania do obrotu	unieruchomienia	mandaty	Kwota [zł.]	Pobrane	zdyskwalifikowane
2017	67	103	0	14	1	0	2	450	37	4
2018	53	66	0	11	0	1	4	950	52	12

W omawianej grupie zakładów w 66 obiektach wdrożono i przestrzegano zasady systemu HACCP, stanowi to 48% wszystkich nadzorowanych obiektów w tej grupie (wskaźnik ten w 2017 r. wynosił 39%). Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w zakładach produkcji pierwotnej (gospodarstwa rolne) przestrzeganie zasad GHP/GMP uznano za wystarczający poziom bezpieczeństwa dla produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności. W pozostałych obiektach prace związane z wdrażaniem systemu HACCP są kontynuowane.

W 2018 r w nadzorowanych zakładach produkcji żywności pobrano ogółem 52 próbki, w tym pobranych w zakładach produkcji pierwotnej, do badań w kierunku zanieczyszczeń fizykochemicznych, mikrobiologicznych, biologicznych, organoleptycznych, oceny znakowania oraz wymazy sanitarne, z czego 10 próbek wyrobu gotowego zostało zakwestionowanych z uwagi na obecność bakterii Salmonella, 1 próbka z uwagi na przekroczone dopuszczalne poziomy Ochratosyny A, 1 próbka za zanieczyszczenia biologiczne. W trakcie bieżących czynności kontrolnych w 1 zakładzie produkcyjnym sprawdzono jakość tłuszczu smaźalniczego za pomocą testera tłuszczu LRSM. Badanie wykazało wskazanie % WKT w przedziale 0,5%- 1,5 %, który jest wynikiem akceptowalnym, w związku z czym nie pobrano tłuszczu smaźalniczego do badań laboratoryjnych.

W roku 2018 r. w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 47 obiektów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej (tj. gospodarstwa rolne, sadownicze, pieczarkarnie oraz 1 zakład produkcyjno-przetwórczy kiełków roślinnych). Ogółem skontrolowanych zostało 6 zakładów. Oceniono warunki higieniczne na plantacjach na etapie uprawy, zbioru, transportu i przechowywania żywności. Nieprawidłowości w tych zakresach nie stwierdzono. W ramach „Planu działania na 2018 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego” przeprowadzono 3 kontrole wspólnie z przedstawicielami Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska. Do badań laboratoryjnych w kierunku obecności metali pobrano 3 próbki (jabłka, maliny, porzeczka). Próbki nie zostały zakwestionowane.

2) Obiekty obrotu żywnością

W omawianej grupie wyodrębnia się:

- sklepy spożywcze (w tym super i hipermarkety),
- kioski (w tym kioski na targowiskach sprzedające mięso i inne środki spożywcze),
- magazyny hurtowe (w tym hurtownie suplementów diety),
- obiekty ruchome i tymczasowe oraz inne obiekty obrotu żywnością tj. apteki, stoiska sprzedaży.

W roku 2018 na terenie powiatu częstochowskiego znajdowało się 778 obiektów obrotu żywnością. Skontrolowano 268 obiektów, co stanowi 34,4% wszystkich nadzorowanych obiektów obrotu żywnością (w roku 2017 – 31%). Przeprowadzono 339 kontroli sanitarnych i rekontroli. Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniony był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Ocenione zostały 137 obiekty, z czego dwa sklepy spożywcze uzyskały ocenę niezgodną z wymaganiami, co stanowi 1,5% obiektów poddanych ocenie (w 2017 r. wszystkie obiekty uzyskały ocenę zgodną). Obiekty oceniono „jako niezgodne” z uwagi na wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia.

Najczęściej stwierdzane uchybienia w obiektach obrotu żywnością to:

- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń oraz urządzeń i sprzętu będącego na wyposażeniu obiektu;
- brak bieżącej czystości pomieszczeń i sprzętu;
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia oraz dacie minimalnej trwałości;
- niewłaściwe warunki magazynowania i sprzedaży;
- brak zabezpieczenia środków spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami wydano 25 decyzji represyjnych, w tym 5 decyzji wycofania z obrotu handlowego środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz 1 decyzję unieruchomienia obiektu z powodu obecności gryzoni. Za stwierdzone uchybienia sanitarno – higieniczne nałożono 20 mandatów karnych na kwotę 3.550 zł. (w 2017 r. - 27 mandaty na kwotę 4,050 zł.). Działania kontrolno-represyjne w omawianej grupie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2.4 Działania kontrolne i represyjne w obiektach obrotu żywnością w latach 2017-2018

Rok	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli i rekontroli	% niezgodnych	Działalność represyjna					Próby	
				wydano decyzji administracyjnych represyjnych	Zakazu wprowadzania do obrotu	unieruchomienia	mandaty	Kwota [zł.]	Pobrane	zdyskwalifikowane
2017	318	402	0	36	13	0	27	4050	30	0
2018	268	339	1,5	25	5	1	20	3550	21	0

W omawianej grupie zakładów 507 obiektów posiadały opracowane i wdrożone zasady HACCP (w 2017 r – 46%).

W zakładach obrotu żywnością pobrano 21 próbek do badań laboratoryjnych w kierunku mikrobiologicznym, chemicznym, organoleptycznym oraz oceny znakowania. Pobrane próbki nie uległy zakwestionowaniu.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w ramach systemu RASFF podejmowano stosowne działania zgodnie z procedurą funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania, których celem było ustalenie czy w obrocie handlowym znajdowały się produkty zgłoszone do systemu, stanowiące potencjalne zagrożenie dla zdrowia i życia konsumentów. Łącznie przeprowadzono 5 kontroli w obiektach obrotu środkami spożywczymi i wyrobami do kontaktu z żywnością. Kontrole wykazały, że procedura związana z wycofaniem produktów objętych powiadomieniem została rozpoczęta i przeprowadzona przez odpowiednich przedsiębiorców we własnym zakresie.

Ponadto na terenie powiatu częstochowskiego w miejscowościach Olsztyn, i Blachownia odbywały się imprezy masowe i plenerowe. Nadzorem objęto również ruchome i tymczasowe punkty obrotu żywnością zlokalizowane w miejscowości Mstów, podczas nasilonego ruchu pątniczego. Łącznie przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych, które nie wykazały nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej.

3) Zakłady żywienia zbiorowego

Grupa „zakładów żywienia zbiorowego” obejmuje:

- zakłady żywienia zbiorowego otwarte tj. bary, restauracje, kawiarnie, smażalnie, bary fast food, pijalnie piwa;
- zakłady żywienia zbiorowego zamknięte tj. stołówki w szpitalach, szkołach, przedszkolach, domach opieki społecznej.

W 2018 roku pod nadzorem tutejszej Stacji na terenie powiatu częstochowskiego znajdowało się 179 obiektów żywienia zbiorowego oraz 125 bloków żywieniowych usytuowanych

w placówkach szkolno – przedszkolnych, medycznych, opiekuńczych i w zakładach pracy. Skontrolowano 176 obiektów w tej grupie, co stanowi 58% wszystkich zakładów żywieniowych (w 2017 r. – 69%). Przeprowadzono 189 kontroli sanitarnych i rekontroli, z czego 93 w obiektach żywienia zbiorowego otwartego i 96 w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego.

Przeprowadzona ocena stanu sanitarnego w 120 placówkach żywieniowych wykazała, że podobnie jak w roku ubiegłym, żaden zakład nie uzyskał oceny niezgodnej z wymaganiami.

Do najczęściej występujących uchybień w omawianej grupie należały:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń,
- brak bieżącej czystości i porządku w pomieszczeniach obiektów;
- brak zachowanej segregacji asortymentowej w urządzeniach chłodniczych.

W związku z powyższym wydano 1 decyzję nakazującą doprowadzenie obiektu do właściwego stanu technicznego. Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarne nałożono na osoby winne zaniedbań 6 mandatów karnych na kwotę 1500 zł. Działania kontrolno-represyjne w omawianej grupie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2.5. Działania kontrolne i represyjne w obiektach żywienia zbiorowego w latach 2017-2018

Rok	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli i rekontroli	% niezgodnych	Działalność represyjna					Próbki pobrane	Zdyskwalifikowane
					Ogółem decyzji represyjnych	Zakazu wprowadzania	Unieruchomienia	Mandaty	kwota zł		
2017	Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	104	115	0	2	0	0	7	1000	0	0
	Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	121	99	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	89	93	0	1	0	0	6	1500	2	0
	Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	87	96	0	0	0	0	0	0	0	0

Ponadto w ramach nadzoru w związku z prowadzonym postępowaniem dotyczącym wystąpieniem zatrucia pokarmowego dokonano poboru 2 wymazów sanitarnych w obiekcie żywieniowym, w którym doszło do konsumpcji ciast niewłaściwej jakości, wyprodukowanego w jednej z ciastkarni. Wymazy nie zostały zakwestionowane.

W trakcie wykonywania bieżących czynności kontrolnych w 4 zakładach żywienia zbiorowego sprawdzono jakość tłuszczu smaźalniczego za pomocą testera tłuszczu LRSM. Badania wykazały wskazanie % WKT (wolne kwasy tłuszczowe) w przedziale od 1%- 1,5%, który jest wynikiem akceptowalnym, w związku z czym nie pobrano tłuszczu do badań laboratoryjnych.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w dalszym ciągu występują obiekty, w których brak jest prawidłowej funkcjonalności pomieszczeń, co jest wynikiem istniejących warunków technicznych, bez możliwości ich poprawy. Bezpieczeństwo zdrowotne przygotowywanych posiłków zapewnione było poprzez przestrzeganie zasad GHP/GMP i systemu HACCP. Produkcja oferowanych posiłków odbywała się z uwzględnieniem rozdziału czasowego przy wykonywaniu prac brudnych i czystych. W 252 zakładach wdrożono i przestrzegano zasady systemu HACCP, co stanowiło 83% wszystkich obiektów w tej grupie (w roku 2017 – wskaźnik ten wynosił 56,8%).

W ramach akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży w 2018 roku działalność prowadziło 13 obiektów zlokalizowanych na terenie 4-ech gmin tj. Janów, Olsztyn, Konopiska, Poczesna. W funkcjonujących placówkach przeprowadzono łącznie 15 kontroli sanitarnych wspólnie z sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości natury sanitarno-technicznej. Zgłoszono 1 interwencję dotyczącą funkcjonowania placówki półkolonijnej nie zgłoszonej przez organizatora do bazy wypoczynku. Przeprowadzona kontrola sanitarna wspólnie z sekcją NS/HDM wykazała brak zapewnienia właściwych warunków sanitarno-higienicznych do przygotowywania, wydawania i konsumpcji posiłków. Stosowne postępowanie administracyjne zostało przeprowadzone przez sekcję wiodącą. Nie odnotowano zatruc pokarmowych.

1.2.Ocena sposobu żywienia

W 2018 r. przeprowadzono ocenę teoretyczną jadłospisów dekadowych w 7 placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego, tj.

- w 2 szkołach podstawowych.
- w 5 przedszkolach.

Przeprowadzone analizy pobranych jadłospisów dekadowych w większości nie wykazały rażących nieprawidłowości. Stwierdzono w 1 placówce przedszkolnej niewielkie nieprawidłowości w zakresie realizacji procentowego udziału energii pochodzącej z białka, tłuszczu. O stwierdzonych odchyleniach poinformowano osobę odpowiedzialną za żywienie dzieci w placówce. Witaminy i składniki mineralne mieściły się w dopuszczalnej granicy błędności +/- 10% w stosunku do zalecanych norm żywieniowych.

W czasie przeprowadzanych kontroli sanitarnych w ramach sprawowanego nadzoru nad placówkami żywienia zbiorowego zamkniętego dokonywano oceny przedłożonych do wglądu zestawień posiłków wchodzących w skład jadłospisu dekadowego pod kątem respektowania wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26.07.2016 r. dotyczącego żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. Przeanalizowane zestawienia posiłków w większości uwzględniały zmiany sposobu żywienia dzieci i młodzieży wynikające z w/w rozporządzenia. Zaobserwowano dużą zmianę w zakresie stosowanych środków spożywczych i technik kulinarnych w przygotowywanych posiłkach, nowych

potraw, wzrost podaży warzyw i owoców oraz obniżenie podaży cukru i soli. Drobne nieprawidłowości dotyczyły ilości zalecanych porcji mleka i jego przetworów, warzyw i owoców w podawanych posiłkach. W tych przypadkach udzielano instruktażu osobom odpowiedzialnym za żywienie w placówce oraz wydawano zalecenia doraźne w protokołach kontroli.

1.3. Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków pobranych do badań w 2018 r.

W 2018 roku w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie pobrano do badań laboratoryjnych na terenie powiatu częstochowskiego 76 próbek, w tym:

- 64 próbki żywności,
- 6 próbek sanitarnych z piekarni,
- 6 wymazów sanitarnych.

Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, fizyko-chemiczne, zanieczyszczenia biologiczne, badania organoleptyczne oraz ocenę znakowania środków spożywczych pobranych do badań w opakowaniach producenta.

Pod względem zakresu badań pobrano i zbadano następującą liczbę próbek:

- pod względem mikrobiologicznym – 41 (w tym 6 wymazów)
- pod względem fizyko-chemicznym – 18
- pod względem organoleptycznym - 11
- pod względem obecności zanieczyszczeń biologicznych – 6.

Dodatkowo w 7 próbkach pobranych w opakowaniach jednostkowych producenta dokonano oceny prawidłowości znakowania.

Z 76 próbek pobranych na terenie powiatu częstochowskiego zakwestionowano 12, co stanowi 16 % z ogólnej liczby próbek zbadanych. Próbki uległy zakwestionowaniu z powodu:

- zanieczyszczeń mikrobiologicznych – 10 próbek,
- zanieczyszczeń biologicznych - 1 próbka,
- zanieczyszczeń fizykochemicznych – 1 próbka.

Wykres 2.2. Ilość próbek pobranych i zdyskwalifikowanych w 2018 r.

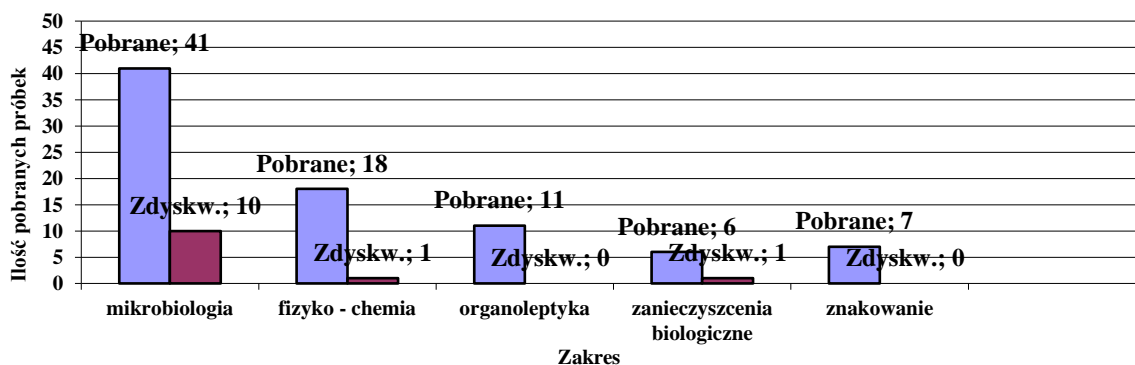

Tabela 2.6. Liczba przeprowadzonych badań próbek zbadanych i zdyskwalifikowanych w latach 2014-2018

2014		2015		2016		2017		2018	
próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane	Próbki zbadane	zdyskwalifikowane
85	16 (19%)	60	8 (13%)	85	10 (12%)	69	6 (9%)	76	12 (16%)

W związku z zakwestionowanymi próbkami podjęto stosowne działania zgodnie z kompetencjami. Wszczęto postępowania administracyjne wobec podmiotów produkujących lub wprowadzających do obrotu środki spożywcze niewłaściwej jakości zdrowotnej, wzmożono nadzór sanitarny nad tymi obiektami oraz obciążono podmioty kosztami związanymi z pobieraniem i badaniem próbek. W przypadku próbek zdyskwalifikowanych, które zostały wyprodukowane przez zakłady nie znajdujące się na terenie nadzorowanym przez tutejszą Stację, poinformowano terenowo właściwe organy urzędowej kontroli żywności, celem podjęcia działań zgodnie z kompetencjami i właściwością terenową.

ROZDZIAŁ III

OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

W 2018 r. Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Częstochowie w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego kontrolowała przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, celem ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem komunalnych szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, w odniesieniu do:

- urządzeń do zaopatrywania w wodę i jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- wód wykorzystywanych do kąpieli i rekreacji,
- obiektów użyteczności publicznej
- podmiotów leczniczych.

Podczas przeprowadzanych kontroli obiektów użyteczności publicznej sprawdzano stan sanitarny i techniczny oraz oceniano realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych; sprawdzano postępowanie z odpadami i ściekami w sposób określony obowiązującymi przepisami; sprawdzano przeprowadzanie kontroli przewodów kominowych i wentylacyjnych w pomieszczeniach świadczących usługi.

W 2018 r. przeprowadzono łącznie 591 kontroli sanitarnych w 518 obiektach użyteczności publicznej spośród 618 ujętych w ewidencji (co stanowiło 84% obiektów). Ogółem zostało wydanych 25 decyzji merytorycznych (w 2017 r. – 12), w tym: w celu poprawy stanu sanitarno - technicznego obiektów wydano 4 decyzje terminowe, 1 decyzję prolongującą termin wykonania zaleceń decyzji oraz 2 decyzje umarzające wszczęte postępowania. Ponadto wydano 33 decyzji płatniczych. W formie decyzji wydano 17 zezwoleń na przeprowadzenie ekshumacji oraz 1 decyzję oceniającą jakość wody na pływalni. Za stwierdzone zaniedbania sanitarne nałożono 3 mandaty karne (w 2017 r. - 0) na kwotę 1000,00 zł.

Na wniosek stron zostało wydanych 7 opinii na imprezy masowe organizowane na terenie powiatu oraz 7 opinii sanitarnych dla obiektów tj. salony fryzjerskie, kosmetyczne, agroturystykę).

3.1. Urządzenia do zaopatrywania w wodę i ocena jakości wody do spożycia przez ludzi.

Mieszkańcy powiatu częstochowskiego zaopatrywani byli w wodę do spożycia wyłącznie z ujęć podziemnych. Woda dostarczana była z 56 wodociągów publicznych, które zaopatrywały ok. 97,5% ludności powiatu. Reszta mieszkańców zaopatrywała się w wodę z własnych studni przydomowych oraz z 1 studni publicznej, zlokalizowanej w Bogusławicach na terenie Gminy Kruszyna. Woda do spożycia produkowana przez przedsiębiorstwa wodociągowe rozprowadzana była siecią wodociagową z ujęć o różnej wydajności:

- 25 wodociągów o wydajności < 100 m³/dobę,

- 29 wodociągów o wydajności 100 – 1000 m³/ dobę,
- 2 wodociąg o wydajności 1000 – 10000 m³/ dobę,

W obiektach wodociągowych przeprowadzono 57 kontroli w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru w zakresie utrzymania stanu sanitarno – higienicznego urządzeń wodociągowych oraz 144 kontrole związane z poborem próbek wody.

Do badań laboratoryjnych w zakresie parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych pobrano 335 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach przeprowadzonych w 2018 r. badań jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodociągach publicznych kilkakrotnie stwierdzono przekroczenia badanych parametrów takich jak: - bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C/72h, mętność, barwa, zapach, żelazo, mangan, azotany, co przedstawiono w tabeli.

Tabela 3.1 Stwierdzone przekroczenia w badanych próbkach wody

GMINA	NAZWA WODOCIĄGU	PRZEKROCZONE PARAMETRY (ilość przekroczeń w próbkach)	
		Mikrobiologiczne	Fizykochemiczne
Konieczpol	Aleksandrów		barwa(2), mętność(3), żelazo(2), mangan(1)
Dąbrowa Zielona	Borowce	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 ^o C/ 72h (1)	
Lelów	Lelów		żelazo (1)
	Nakło	bakterie grupy coli (1)	
Kamienica Polska	Zawada	bakterie grupy coli (1)	mętność (2), zapach (1), żelazo (1)
Kłomnice	Witkowice		azotany (5)
	Garnek		mętność (2), barwa (2), żelazo (1)
Kruszyna	Kruszyna	bakterie grupy coli (1)	
Starcza	Starcza		mętność (3), zapach (1),
	Klepaczka	bakterie grupy coli (1)	
Przyrów	Przyrów		mętność (1)
Janów	Żuraw		zapach (1)

Ogółem przekroczenia parametrów mikrobiologicznych stwierdzono w 5 próbkach, a fizykochemicznych w 29 próbkach.

Przyczyny występowania zanieczyszczeń mikrobiologicznych w w/w wodociągach były trudne do ustalenia. W większości przypadków były to zdarzenia pojedyncze i po zgłoszeniu właściciele wodociągów podejmowali natychmiastowe działania prowadzące do poprawy jakości wody.

Przyczyny wystąpienia przekroczeń parametrów fizykochemicznych były uzależnione głównie od geologii i topografii terenu, na którym zlokalizowane było ujęcie oraz specyfiki prowadzonych procesów uzdatniania wody. Przekroczenia parametrów organoleptycznych mogły być spowodowane nieprawidłowym stanem wewnętrznej instalacji w budynku.

W 2018r. na terenie powiatu częstochowskiego odnotowano:

- Przekroczenie barwy, mętności, żelaza i manganu w wodociągu Aleksandrów (gm. Konięcpol) w 3 badanych próbkach. Na ujęciu prowadzono stały proces uzdatniania wody – napowietrzanie, odżelazianie i odmanganianie. Po sprawdzeniu działania urządzeń uzdatniających oraz przepłukaniu odcinka sieci woda spełniała wymogi obowiązującego rozporządzenia.
- Przekroczenie Ogólnej liczby mikroorganizmów w 22⁰C/72h w wodociągu Borowce (gm. Dąbrowa Zielona) wystąpiło w 1 próbce wody. Przeprowadzenie płukania wewnętrznej instalacji w budynku poprawiło jakość wody, co zostało potwierdzone wynikami z badań.
- Przekroczenie żelaza wystąpiło jednorazowo w wodociągu Lelów (gm. Lelów). Natomiast w wodociągu Nakło (gm. Lelów) stwierdzono przekroczenie parametru mikrobiologicznego bakterie grupy coli w próbce wody ze sterowni. Po przepłukaniu filtrów przeprowadzone badania wykazały, że woda spełniała wymogi obowiązującego rozporządzenia.
- Przekroczenie mętności, żelaza, zapachu i bakterie grupy coli w wodociągu Zawada (gm. Kamienica Polska). W jednej próbce stwierdzono nieprawidłową mętność i bakterie grupy coli oraz w 1 próbce podwyższoną zawartość żelaza, zapach i mętność. Po przeprowadzeniu płukania odcinków sieci oraz wewnętrznych instalacji w budynkach, w których pobrane były próbki, jakość wody była zgodna z wymaganiami.
- Przekroczenie azotanów w wodociągu Witkowice (gm. Kłomnice) wystąpiło w 5 badanych próbkach wody. Przyczyną przekroczenia parametrów mogły być krótkotrwałe problemy z prowadzonym uzdatnianiem wody na ujęciu. Wykonane kolejne badania próbek wody były zgodne z obowiązującymi wymaganiami. Przekroczenie barwy, mętności, żelaza w wodociągu Garnek (gm. Kłomnice) w 3 badanych próbkach. Po przepłukaniu odcinka sieci woda spełniała wymogi obowiązującego rozporządzenia.
- Przekroczenie bakterie grupy coli w 1 próbce wody pobranej z wodociągu Kruszyna (gm. Kruszyna). Po przeprowadzeniu płukaniu odcinka sieci wodociągowej jakość wody była zgodna z wymaganiami.
- Przekroczenie mętności i zapachu w wodociągu Starcza (gm. Starcza) wystąpiło w 3 badanych próbkach wody. Po przeprowadzonych płukaniach sieci jakość wody była zgodna z obowiązującymi wymaganiami. W 1 próbce wody z wodociągu Klepaczka

(gm. Starcza) stwierdzono przekroczenie bakterii grupy coli i nieakceptowalny zapach. Po przeprowadzeniu płukaniu odcinka sieci wodociągowej jakość wody była zgodna z wymaganiami.

- Przekroczenie mętności w 1 próbce wody pobranej z wodociągu Przyrów (gm. Przyrów). Po przeprowadzeniu płukania filtrów jakość wody była zgodna z wymaganiami.
- Przekroczenie organoleptyczne – nieakceptowalny zapach w 1 próbce wody pobranej z wodociągu Żuraw (gm. Janów), mogło być spowodowane złym stanem wewnętrznej instalacji wodnej w budynku. Po przeprowadzeniu płukania instalacji w budynku oraz odcinka sieci wodociągowej jakość wody była zgodna z wymaganiami.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w poszczególnych wodociągach kontrolowana była w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego przez Powiatową Stację z częstotliwością zgodną z ustalonym na dany rok planem poboru próbek do badań. Ponadto zgodnie z corocznie zatwierdzanymi przez PPIS w Częstochowie harmonogramami badań próbek wody wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej, przeprowadzane były przez przedsiębiorstwa wodociągowe badania jakości wody, a sprawozdania przesyłane do Powiatowej Stacji, celem uzyskania orzeczenia oraz oceny okresowej o jakości wody w poszczególnych wodociągach.

W 2018 r. dla 56 wodociągów PPIS w Częstochowie na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015r., poz. 1989) wydał okresowe oceny o przydatności wody do spożycia.

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w latach ubiegłych prowadzono nadzór nad jakością wody ciepłej w zakresie obecności bakterii Legionella sp. w wewnętrznej instalacji wodociągowej. Pod tym względem skontrolowano na terenie powiatu 2 obiekty pobierając do badań laboratoryjnych 9 próbek wody, z czego w 3 stwierdzono przekroczenia.

Skontrolowano :

- 1 obiekt zamieszkania zbiorowego – Domy Pomocy Społecznej.
- 1 obiekt lecznictwa zamkniętego - Szpital

W badanych próbkach wody w obiekcie Domu Pomocy Społecznej nie stwierdzono przekroczeń parametru mikrobiologicznego Legionella Sp, w związku z czym wydano decyzję umarzającą wszczęte postępowanie.

Natomiast z uwagi na stwierdzone przekroczenie normatywu bakterii Legionella sp. w 3 próbkach wody pobranych w budynku Szpitala, została wydana 1 decyzja z rygorem natychmiastowej

wykonalności zakazująca korzystania z wody ciepłej na jednym z Oddziałów oraz 1 decyzja terminowa na doprowadzenie wody ciepłej pod względem bakteriologicznym do składu zgodnego z obowiązującym rozporządzeniem z terminem wykonania do 28.02.2019 r.

3.2. Ocena jakości wody przeznaczonej do kąpieli.

Na terenie powiatu w sezonie letnim czynny był basen sezonowy w Kamienicy Polskiej. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę był wodociąg sieciowy. Przy pływalni znajdowało się zaplecze sanitarne podłączone do sieci wodociągowo - kanalizacyjnej. Przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie utrzymania stanu sanitarno-technicznego obiektu. Do badań laboratoryjnych pobrano 4 próbki wody z niecki oraz z cyrkulacji. Badania wykazały nieznaczne przekroczenie chloroformu. Zarządca obiektu podjął stosowne działania w celu poprawy jej jakości. Ponadto zarządca prowadził badania wody w ramach kontroli wewnętrznej z częstotliwością zgodną z opracowanym harmonogramem zatwierdzonym przez PPIS w Częstochowie, a sprawozdania z badań na bieżąco przysyłał do Powiatowej Stacji.

W sezonie letnim do tutejszej Stacji nie wpłynęły informacje w sprawie uruchomienia na terenie powiatu kąpieliska lub miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli.

3.3. Obiekty użyteczności publicznej.

Obiekty te stanowiły liczną i różnorodną grupę, co powodowało zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Do tej grupy obiektów należały:

1) Obiekty usługowe

Były to placówki świadczące usługi noclegowe, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej (solaria, gabinety masażu, sauny, ośrodki ćwiczeń).

a) obiekty świadczące usługi noclegowe:

- 2 hotele posiadające kategoryzację 3***
- 1 dom wycieczkowy
- 11 innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, tj. hotele nie posiadające kategoryzacji oraz pokoje gościnne
- 43 gospodarstwa agroturystyczne

Skontrolowano łącznie 23 obiekty spośród 57 znajdujących się w ewidencji. Przeprowadzono 28 kontroli (w 2017 r. - 29 kontroli). Z uwagi na standardy obsługi gości i oferowane usługi oraz warunki techniczne wyposażenia urządzeń i instalacji, grupa ta obejmowała obiekty znacznie zróżnicowane. Podstawowymi kryteriami oceny były: wygląd pokoi, ich funkcjonalność, stan wyposażenia, wyposażenie węzłów sanitarnych. Pokoje w hotelach były wyposażone odpowiednio do kategoryzacji. W większości skontrolowanych obiektach zespoły higieniczno-sanitarne zlokalizowane były przy jednostkach mieszkalnych. Wszystkie obiekty świadczące usługi

hotelarskie posiadały magazyny do przechowywania bielizny czystej i brudnej oraz pomieszczenia lub miejsca do przechowywania sprzętu porządkowego, środków czystościowych i dezynfekcyjnych. Większość obiektów, z wyjątkiem agroturystyki, korzystała z usług wyspecjalizowanych pralni znajdujących się głównie na terenie miasta Częstochowy. Gospodarowanie odpadami komunalnymi prowadzone była prawidłowo, nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości. W wielu obiektach prowadzona była segregacja odpadów. W hotelach szczególną uwagę zwracano na bezpieczeństwo zdrowotne osób przebywających w obiektach, informowano właścicieli o konieczności prowadzenia właściwej eksploatacji wewnętrznej instalacji ciepłej wody oraz klimatyzacji w aspekcie zagrożenia zdrowotnego, w tym przed zagrożeniem bakterią z rodzaju Legionella sp. W gospodarstwach agroturystycznych przeprowadzono łącznie 13 kontroli. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Właściciele dbali o swoje gospodarstwa, udostępniali grille i kominki na posesjach, miejsca zabawowe dla dzieci. Prowadzono różnego rodzaju imprezy integracyjne, zapewniano różnego rodzaju rozrywki, np. przejażdżki bryczką w celu zwiedzania okolic.

b) zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej:

- 76 zakładów fryzjerskich,
- 17 zakładów kosmetycznych,
- 1 zakłady odnowy biologicznej,
- 1 tatuażu
- 14 zakładów świadczących kompleksowo w/w usługi.

W 2018 r. skontrolowano 103 obiekty z tej grupy spośród 110 ujętych w ewidencji, przeprowadzając 108 kontroli (w roku 2017 – 105 kontroli). Ogółem w tej grupie obiektów wydano 1 decyzję terminową, 1 prolongującą i 1 umorzenie decyzji, nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 700,00 zł. (w roku 2017 nie były wydane decyzje, nie stosowano karania mandatowego). Jedna decyzja terminowa została

wydana w związku ze stwierdzonym złym stanem technicznym w trakcie przeprowadzanej kontroli bieżącej Salonu fryzjerskiego (brudne, zawilgocone ściany w obiekcie) oraz ze względu na stwierdzony zły stan sanitarno-porządkowy właścicielka została ukarana mandatem karnym w wysokości 200,00 zł. Termin wykonania zaleceń w/w decyzji został przedłużony, a następnie w związku z likwidacją obiektu wydano decyzję umarzającą postępowanie. W innym zakładzie fryzjerskim za zły stan sanitarno – porządkowy stwierdzony w trakcie kontroli nałożono mandat karny w wysokości 500,00 zł.

Z roku na rok w zakładach świadczących usługi z zakresu Beauty właściciele podwyższają estetykę obiektów, wprowadzają nowoczesne zabiegi upiększające przy pomocy nowoczesnego sprzętu, co prowadzi do podwyższania jakości świadczonych usług. Zauważono również wzrost poziomu wiedzy osób wykonujących zabiegi z naruszeniem ciągłości tkanek w zakresie zagrożeń krwiopochodnych. W dużej grupie salonów stosowana była bielizna jednorazowego użytku, narzędzia fryzjerskie i kosmetyczne były

dezynfekowane przy pomocy prawidłowych środków. Niektóre zakłady kosmetyczne zostały wyposażona w urządzenia służące do sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku, natomiast w pozostałych obiektach wykonywane były zabiegi przy użyciu narzędzi jednorazowego użytku. Autoklawy używane w zakładach poddawano bieżącemu i okresowemu testowaniu, w celu sprawdzenia skuteczności wykonywanych procesów sterylizacji. Gospodarowanie odpadami komunalnymi medycznymi było prowadzone prawidłowo. Właściciele obiektów posiadali umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych ze specjalistycznymi firmami posiadającymi stosowne zezwolenia, natomiast odbiór odpadów komunalnych prowadzony był zgodnie z opracowanymi harmonogramami w gminach. Podczas przeprowadzanych kontroli w obiektach pozostawiane były ulotki informacyjne dotyczące zakażeń WZW A.

2) Pozostałe obiekty użyteczności publicznej:

Wśród tego typu obiektów wyróżniono dwie grupy:

a) grupa pierwsza:

- 3 ustępy publiczne,
- 2 schroniska dla bezdomnych,
- 14 stacji i przystanków kolejowych PKP,
- 45 aptek,
- 19 punktów aptecznych,
- 48 cmentarzy,
- 11 obiektów sportowych,
- 27 stacje paliw,
- 8 administracji terenów rekreacyjnych (piaskownice i place zabaw).
- 16 stref przystankowych.

W tej grupie spośród 169 obiektów stacjonarnych (posiadających infrastrukturę budowlaną) będących w ewidencji skontrolowano 156, przeprowadzając 165 kontroli (w 2017 r. – 165 kontroli). Ponadto skontrolowano tereny rekreacyjne - 8 administracji terenów rekreacyjnych (6 kontroli), w trakcie których skontrolowano 39 piaskownic z placami zabaw dla dzieci należących do Gmin. Kontrole dokonano również w strefach przystankowych przeprowadzając 20 kontroli na terenie 16 gmin, w trakcie których skontrolowano 464 przystanki PKS. Na przystankach zapewnione były kosze na śmieci, a na ścianach wiat umieszczone były informacje o zakazie palenia wyrobów tytoniowych. Naprawy oraz modernizacje wiat prowadzono zgodnie z opracowanymi harmonogramami w Gminach. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono zaniedbań w utrzymaniu bieżącego stanu sanitarnego.

Podczas kontroli przeprowadzanej w aptece stwierdzono zły stan sanitarny pomieszczeń oraz nieprzestrzeganie zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, w związku z czym właściciel obiektu został ukarany mandatem karnym w wysokości 300,00zł.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie stanu technicznego w czasie kontroli Punktu Aptecznego została wydana decyzja terminowa. Po przeprowadzonej kontroli sprawdzającej wykonanie zaleceń decyzji postępowanie administracyjne zostało zakończone.

W trakcie prowadzonych kontroli cmentarzy z roku na rok widoczna jest poprawa w zakresie gospodarowania odpadami. Sporadycznie już składowanie odpadów z cmentarzy prowadzone jest poza pojemnikami dostarczanymi przez specjalistyczne firmy. Odpady (szkło, plastik) coraz częściej podlegają segregacji. Zauważono poprawę w utrzymaniu porządku w obrębie cmentarzy, remontowane są ogrodzenia, utwardzane główne alejki.

Stacje kolejowe wyposażone są w ławeczki dla podróżnych, kosze na śmieci, część z nich posiada wiaty dla oczekujących na przyjazd pociągu. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Obiekty są odnawiane sukcesywnie.

b) grupa druga:

- 8 parkingów,
- 8 tras turystycznych,
- 6 wsi letniskowych,
- 10 targowisk,
- 11 zakładów pogrzebowych,
- 1 sklep zielarsko - medyczo – drogeryjny.

Z pośród 44 obiektów będących w ewidencji skontrolowano 41, przeprowadzając 41 kontroli. Nieprawidłowości nie stwierdzono zarówno w utrzymaniu bieżącego stanu sanitarno - technicznego obiektów, jak i w prowadzeniu gospodarki odpadami.

Place, ulice, przystanki sprzątane były na bieżąco, a kosze na odpady regularnie opróżniane. Gminy określają szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku, które wprowadzają również obowiązek selektywnej zbiórki odpadów. Mieszkańcy dbają o swoje posesje oraz otoczenie. Tereny wsi letniskowych utrzymane czysto, sprzątanie prowadzone na bieżąco przez pracowników podległych Urzędowi Gminy. Wytyczone ścieżki rowerowe oraz szlaki turystyczne do prowadzenia pieszych wycieczek. Znajdują się tam obiekty agroturystyczne, gastronomiczne, parkingi, ustępy publiczne i przystanki. Obiekty te są objęte nadzorem tutejszej Stacji. Miejscowości posiadają sieć wodociągową i kanalizacyjną, zapewnione są w wystarczającej ilości kosze na odpady komunalne.

Place, ulice, przystanki sprzątane były na bieżąco, a kosze na odpady regularnie opróżniane. Gminy określają szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku, które wprowadzają również obowiązek selektywnej zbiórki odpadów. Mieszkańcy dbają o swoje posesje oraz otoczenie. Tereny wsi letniskowych utrzymane czysto, sprzątanie prowadzone na bieżąco przez pracowników podległych Urzędowi Gminy. Wytyczone ścieżki rowerowe oraz szlaki turystyczne do prowadzenia pieszych wycieczek. Znajdują się tam obiekty agroturystyczne, gastronomiczne, parkingi, ustępy publiczne i przystanki. Obiekty te są objęte nadzorem tutejszej Stacji. Miejscowości posiadają sieć wodociągową i kanalizacyjną, zapewnione są w wystarczającej ilości kosze na odpady komunalne.

3.4. Nadzór nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą

Na terenie powiatu częstochowskiego w 2018 r. pracownicy PSSE w Częstochowie sprawowali nadzór sanitarny nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą przeprowadzając kontrole kompleksowe, tematyczne, interwencyjne i sprawdzające. Nadzorem objęto następujące obiekty prowadzące działalność leczniczą:

- 104 przychodnie i poradnie prowadzące działalność ambulatoryjną, w tym 30 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach,
- 1 szpital i 1 przychodnia przyszpitalna,
- 28 gabinetów indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej,
- 3 zakłady pielęgnacyjno - opiekuńcze pielęgniarstwa długoterminowej domowej świadczące usługi całodobowe,
- 3 obiekty (w tym 2 pracownie diagnostyczne) należące do 2 podmiotów leczniczych prowadzących działalność laboratoryjną,
- 4 zakłady rehabilitacji leczniczej w tym 2 świadczące usługi stacjonarne całodobowe,
- 6 filii pogotowia ratunkowego (podległe SPZOZ Pogotowie Ratunkowe w Częstochowie),
- 3 inne obiekty świadczące usługi medyczne dla mieszkańców (1 pracownia protetyczna, 1 pracownia tomografii komputerowej, 1 zakład optyczny).

W w/w obiektach prowadzących działalność leczniczą przeprowadzono ogółem 118 kontroli sanitarnych, skontrolowano 112 obiektów, z 153 ujętych w ewidencji. W ramach nadzoru nad placówkami lecznictwa otwartego oceniano wykonywanie procesów dezynfekcji i sterylizacji materiałów i narzędzi medycznych oraz egzekwowano prawidłowe postępowanie w tym zakresie. Podczas prowadzonych kontroli oceniano postępowanie z odpadami komunalnymi i medycznymi powstającymi w wyniku udzielania świadczeń zdrowotnych. Kontrole nie wykazały zaniedbań w przedmiotowym zakresie. Szczególnym nadzorem w zakresie postępowania z odpadami medycznymi objęto podmioty prowadzące działalność laboratoryjną. W obiektach sprawdzano postępowanie z bielizną, w wielu placówkach zapewniona jest bielizna jednorazowego użycia. W trakcie prowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie utrzymania bieżącej czystości pomieszczeń.

3.5. Środki transportu

Zgodnie z ewidencją pod nadzorem tutejszej Stacji były 3 obiekty:

- 3 środki do transportu zwłok i szczątków ludzkich

Wszystkie środki transportu zostały skontrolowane, przeprowadzono łącznie 3 kontrole, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości. Jednocześnie w ramach nadzoru nad środkami transportu publicznego (obiekty nieewidencjonowane) przeprowadzono 21 kontroli, podczas których nie stwierdzono uchybień stanu sanitarnego. Wszystkie skontrolowane pojazdy w pełni spełniały wymagania sanitarne i techniczne. Mycie i dezynfekcja odbywały się zgodnie z opracowanymi procedurami, pojazdy były prawidłowo przygotowane do wyjazdu w trasę. Gospodarka odpadami medycznymi również prowadzona była prawidłowo.

Ponadto przeprowadzane były kontrole związane z nadzorem nad warunkami przeprowadzania ekshumacji, nadzorem nad obiektami użyteczności publicznej nie podlegającymi pod stały nadzór, w ramach przygotowaniu terenów do pielgrzymek, itp. przeprowadzono kontrole ponadplanowe w ilości 23. W trakcie tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higienicznych.

3.6. Interwencje

W 2018 r. do Powiatowej Stacji wpłynęło 8 interwencji (w 2017 r. – 11), które dotyczyły: nieprawidłowego magazynowania odpadów na posesji, zaniedbań w utrzymaniu czystości i porządku, występowania gryzoni na posesji i zdewastowanego budynku, wylewania nieczystości na posesję, złych warunków w Zakładzie Karnym, uciążliwości związane z dużym natężeniem ruchu na trasie DK-1. Wszystkie interwencje zostały przekazane do właściwych instytucji i organów administracji publicznej do rozpatrzenia zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

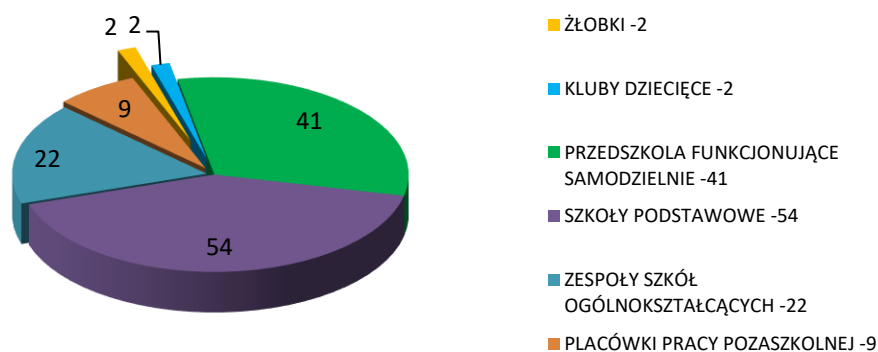
ROZDZIAŁ IV

OCENA OBIEKTÓW NAUCZANIA I WYCHOWANIA

W 2018 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie sprawowała nadzór sanitarny nad 130 placówkami nauczania i wychowania zlokalizowanymi na terenie powiatu częstochowskiego. W porównaniu do roku ubiegłego liczba obiektów zmniejszyła się. Jednym z czynników tej zmiany jest wejście nowych przepisów prawnych z dniem 1.09.2017r. (Prawo Oświatowe Dz.U. z 2017 r.poz.59).

Wykres 4.1. Placówki nauczania i wychowania znajdujące się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w powiecie częstochowskim.

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu częstochowskiego pozytywną opinię sanitarną na działalność otrzymało jedno nowe przedszkole oraz dwie placówki pracy pozaszkolnej. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego w 2018 roku oceniano stan techniczny i sanitarny placówek oświatowo-wychowawczych w świetle obowiązujących przepisów prawnych. Warunki zdrowotne w tych obiektach określano na podstawie oceny:

- bazy lokalowej w zakresie przygotowania do zadań placówki,
- stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego obiektów, w tym zaopatrzenia w instalację kanalizacyjną, wodociągową i wentylacyjną,
- organizacji procesu nauczania w zakresie przestrzegania zasad higieny pracy umysłowej ucznia przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć,
- zgodności gospodarki substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,
- form prowadzonego dożywiania w szkołach,
- warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Placówki oświatowo-wychowawcze charakteryzowały się zróżnicowanym stanem sanitarno-higienicznym. Przeprowadzono ogółem 258 kontroli sanitarnych w 130 obiektach. W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego wydano 37 decyzji merytorycznych oraz 18 płaćniczych. W wyniku stwierdzenia nieprawidłowości sanitarnych nałożono 4 mandaty karne na kwotę

800 zł. W porównaniu do roku 2017 kontrole wykazały poprawę warunków sanitarno-technicznych, co w głównej mierze było wynikiem prowadzonych remontów i modernizacji. Zakres prowadzonych prac w poszczególnych szkołach był zróżnicowany. W jednych szkołach przeprowadzono kompleksowe remonty dotyczące większości pomieszczeń, w innych doprowadzono do właściwego stanu sanitarnego jedynie najbardziej zniszczone pomieszczenia i wykonano najpilniejsze remonty. W roku sprawozdawczym 10 decyzji administracyjnych wyegzekwowano. Pomimo prowadzonych remontów, jedno przedszkole znajduje się w budynku, który jest w złym stanie technicznym. W wyniku stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości, na zarządzających placówkami nałożono obowiązki zawarte w 37 decyzjach administracyjnych, w tym 15 decyzjach zmieniających termin (w roku 2017 wydano takich decyzji 27). Decyzje merytoryczne dotyczyły głównie poprawy stanu sanitarno-technicznego klas lekcyjnych, innych sal zajęć dla dzieci i młodzieży, bloków sportowych, ciągów komunikacyjnych oraz pomieszczeń sanitarno-higienicznych. Należy podkreślić, iż z uwagi na ograniczone środki finansowe remonty szkół trwają przez kilka lat.

W wyniku przeprowadzonych działań stwierdzono, że jedna placówka nie zapewniała dostępu do ciepłej bieżącej wody we wszystkich umywalkach w sanitariatach dla uczniów. Na stwierdzone nieprawidłowości wydano decyzję administracyjną. Z zebranych danych wynika, że 129 skontrolowanych obiektów posiadało podłączenie do wodociągu gminnego, a 1 placówka posiadała własne ujęcie wody (Szkoła Podstawowa w Rudnikach, gm. Koniecpol). W związku ze wzrostem zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, w trakcie kontroli sanitarnych placówek szkolnych i wychowawczych szczególną uwagę zwracano na warunki sanitarno-higieniczne w toaletach, blokach żywieniowych oraz dostępność środków higienicznych i odkażających.

W związku z aktualną sytuacją epidemiologiczną wykonano ponadplanowo 10 kontroli tematycznych w szkołach, które miały na celu profilaktykę zapobieganiu rozprzestrzenianiu się na terenie placówki zakażeń wirusem WZW typu A.

Podsumowując, wszystkie nadzorowane obiekty w tej grupie posiadały właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Samorządy na terenie powiatu częstochowskiego sukcesywnie tworzą sieć gminnych kanalizacji, zmniejszając tym samym liczbę funkcjonujących zbiorników bezodpływowych.

4.1. Interwencje w placówkach nauczania i wychowania

W roku sprawozdawczym w placówkach nauczania i wychowania na terenie powiatu częstochowskiego przeprowadzono łącznie 6 kontroli interwencyjnych, z których trzy okazały się skargami zasadnymi. Nieprawidłowości dotyczyły m.in. niewłaściwych warunków sanitarnych w sanitariatach w szkole oraz złych warunków sanitarno-higienicznych w ośrodku wypoczynku letniego dla dzieci. W wyniku przeprowadzonych postępowań nałożono ogółem 4 mandaty karne na kwotę 800 złotych oraz wszczęto postępowanie administracyjne. Trzy mandaty na kwotę 700 złotych nałożono na organizatorów letniego wypoczynku. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał decyzje administracyjne nakazujące poprawę stanu technicznego kontrolowanych obiektów.

4.2. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Analizę oceny warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego przeprowadzono ogółem w 76 szkołach, w tym w placówkach funkcjonujących w zespołach. Ocena warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego została przedstawiona na wykresie.

Wykres 4.2. Ocena warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach oświatowych w 2018r.

Z danych uzyskanych w wyniku kontroli, że na 76 szkół znajdujących się w ewidencji PSSE, tylko jedna szkoła nie posiadała warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, a w dwóch szkołach warunki te były niewystarczające, co w porównaniu z poprzednimi latami stanowi zdecydowaną poprawę (dla porównania w 2010r. takich szkół było 9).

Podczas kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej z roku na rok są coraz lepsze, dzieci i młodzież szkolna nadal nie korzystają z natrysków systematycznie (najczęściej korzystają sporadycznie po sportowych zajęciach dodatkowych).

4.3. Gospodarka substancjami i preparatami chemicznymi

W szkołach na terenie powiatu częstochowskiego skontrolowano 15 pracowni chemicznych. Wszystkie pracownie chemiczne posiadały aktualne spisy niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin, oraz karty charakterystyki. Niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny były przechowywane we właściwych warunkach oraz używane zgodnie z zasadami bhp. Stan bezpieczeństwa funkcjonujących pracowni chemicznych pracowni od lat jest wysoki, w roku bieżącym jak i latach poprzednich Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Częstochowie nie wszczął żadnego postępowania administracyjnego w tym zakresie.

4.4. Ocena warunków pracy ucznia

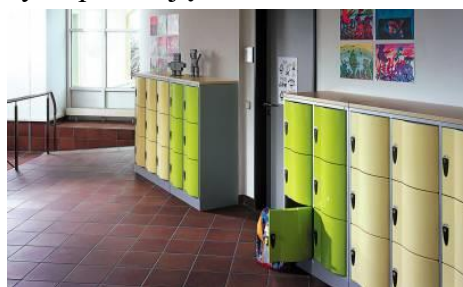
W 2018r. przeprowadzono higieniczną ocenę 723 rozkłady zajęć we wszystkich 76 placówkach szkolnych. Ocena dziennych i tygodniowych rozkładów zajęć nie wykazała nieprawidłowości. Analiza uzyskanych danych wskazuje, że placówki przestrzegały przepisów, które zapewniają prawidłowe warunki nauki i odpoczynku.

W skontrolowanych szkołach nie stwierdzono nadmiernego zagęszczenia w salach lekcyjnych. Powodem tej pozytywnego zjawiska może na zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach oraz coraz lepsza baza lokalowa. W związku z sukcesywną termomodernizacją budynków przedszkolnych i szkolnych związaną zazwyczaj z wymianą stolarki okiennej, modernizacją centralnego ogrzewania, a tym samym podniesieniem standardu placówek - mikroklimat sal dydaktycznych uległ znacznej poprawie. Klasy lekcyjne, a także inne pomieszczenia były prawidłowo wentylowane, utrzymywana była właściwa temperatura powietrza. Jak wykazywały protokoły z corocznych kontroli skuteczności działania przewodów wentylacyjnych kominowych i dymowych, w przeprowadzonych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości. Ponadto w roku sprawozdawczym dokonano analizy dostosowania mebli do wzrostu dzieci. Badaniem objętych zostało 684 dzieci w 72 oddziałach szkół podstawowych i przedszkoli. Podobnie jak w roku 2017, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. Należy podkreślić, że każdego roku systematycznie wzrasta liczba placówek, które zapewniają dzieciom i uczniom właściwe, higieniczne warunki nauki. Rośnie też liczba placówek, w których meble spełniają normy ergonomii a sprzęt sportowy posiada stosowne certyfikaty.

4.5. Ocena tworzenia warunków na pozostawianie podręczników szkolnych

Zgodnie z polskim prawem od 1 września 2009r., szkoły zapewniają uczniom możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych na terenie placówki edukacyjnej. W roku sprawozdawczym skontrolowano 76 szkół na terenie powiatu częstochowskiego w zakresie dotyczącym zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

Wszystkie skontrolowane placówki zapewniają uczniom warunki na pozostawianie podręczników szkolnych. Bezpośredni wpływ na właściwą organizację pracy dzieci oraz wykorzystanie sprzętów będących na wyposażeniu klasy ma nauczyciel, dyrektor szkoły, jak również sami rodzice uczniów.

4.6. Akcja ważenia tornistrów

Realizując wytyczne Głównego Inspektoratu Sanitarnego pracownicy Inspekcji przeprowadzili akcję ważenia plecaków w wytypowanej szkole podstawowych na terenie powiatu częstochowskiego. Placówki, w których prowadzono badania zapewniają miejsce na pozostawienie przyborów i podręczników w szkole. Badaniem objęto wszystkich uczniów w wybranych losowo klasach od I do VIII. Ogółem zważono 283 uczniów w jednej szkole podstawowej. Do analizy uzyskanych wyników przyjęto Stanowisko Głównego Inspektora Sanitarnego, że waga tornistra powinna wynosić do 10 % (norma niska) lub do 15% wagi ucznia (norma wysoka).

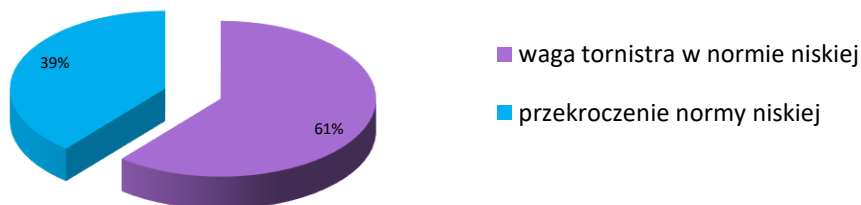

W szkole na terenie powiatu częstochowskiego na 283 zbadanych uczniów 61% osiąga niską normę wagi plecaka, a wysoką normę osiąga 93% uczniów.

Wykres 4.3. Wyniki badań w przypadku, gdy waga tornistra nie powinna przekraczać 15% wagi ucznia.

Wykres 4.4. Wyniki badań w przypadku, gdy waga tornistra nie powinna przekraczać 10% wagi ucznia.

Z powyższego wynika, że w szkole na terenie powiatu częstochowskiego 7% uczniów posiadało plecak cięższy niż zakłada wysoka norma (15%) a u 39% uczniów ich tornister przekraczał normę niską (10%).

W trakcie pomiarów stwierdzono, że nadmierna waga tornistrów często wynika nie tylko z przynoszenia zbędnych w danym dniu podręczników, ale jest również efektem wkładania rzeczy niepotrzebnych (słowników, książek z biblioteki, kolorowych czasopism, napojów

w szklanych butelkach a także zabawek). Dodatkowe obciążenie ucznia, zwłaszcza w klasach młodszych, stanowią często plecaki z metalowym stelażem. Badania ciężkości tornistrów będą kontynuowane w następnym roku.

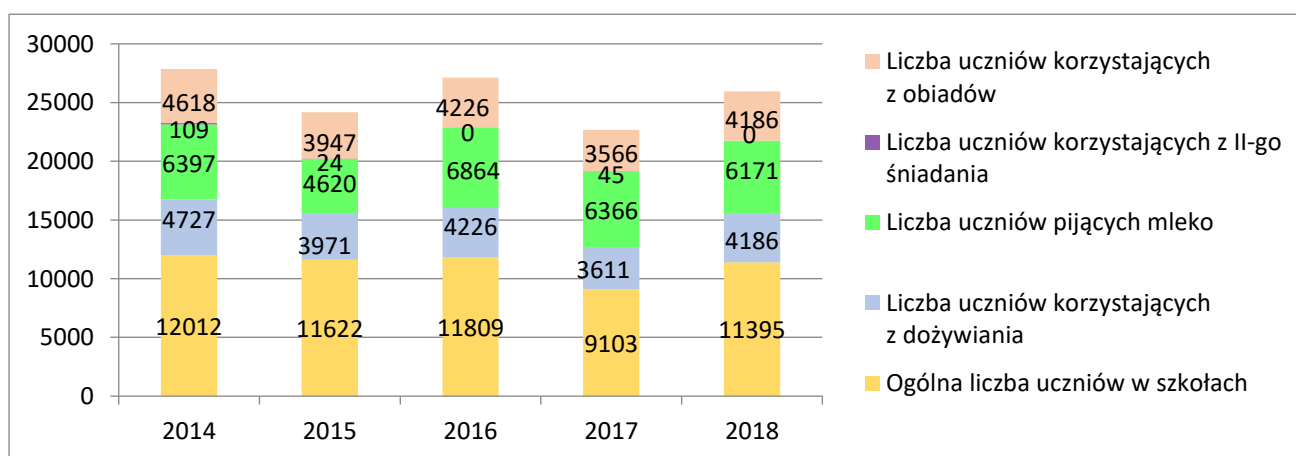
4.7. Prowadzenie dożywiania w szkołach w 2018r.

Na ogólną liczbę 76 szkół różnego typu, 68 placówek prowadziło dożywianie wydając obiady dla 4186 uczniów. Z posiłków sponsorowanych skorzystało ogółem 710 uczniów. Dane liczbowe dotyczące dożywiania dzieci w szkołach w latach 2014-2018 przedstawiono w tabeli i na wykresie.

Tabela 4.1. Dożywianie dzieci w szkołach w latach 2014 – 2018

Lp.	Rok	Ogólna liczba szkół	Liczba szkół prowadzących dożywianie	%	Szkoły prowadzące II-gie śniadania	Szkoły prowadzące obiady	Liczba uczniów w szkołach pijących mleko	Liczba uczniów w szkołach	Dożywianie sponsorowane	Liczba uczniów korzystających z dożywiania		Ogółem liczba uczniów korzystających z dożywiania	%
										II śniadania	obiady		
1.	2014	82	76	93	6	76	6397	12012	999	109	4618	4727	39
2.	2015	82	74	90	2	74	4620	11622	1175	24	3947	3971	34
3.	2016	82	70	85	0	70	6864	11809	1015	0	4226	4226	36
4.	2017	76	64	84	2	64	6366	9103	719	45	3566	3611	40
5.	2018	76	68	89	0	68	6171	11395	710	0	4186	4186	36

Wykres 4.5. Dożywianie dzieci w szkołach w latach 2014-2018

4.8. Nadzór nad placówkami wycieczek zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2018r. na obszarze powiatu częstochowskiego podczas zimowego i letniego wycieczek skontrolowano wszystkie placówki, w których wycieczki odbywały dzieci i młodzież. Organizatorzy zapewniali uczestnikom odpowiednie warunki do utrzymania higieny osobistej oraz opiekę lekarsko-pielęgniarską. Część placówek posiadała opiekę medyczną na miejscu, inni

organizatorzy mieli zawarte umowy z lokalnymi ośrodkami zdrowia. Obiekty te funkcjonowały prawidłowo. Posiadały pomieszczenia i wyposażenie dostosowane do zakresu prowadzonej działalności. Wśród uczestników wypoczynku nie odnotowano przypadków zachorowań na choroby zakaźne, wypadków czy urazów. Odnotowano dwie skargi na organizatorów wypoczynku letniego. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w stanie sanitarno-higienicznym na organizatorów wypoczynku nałożono trzy mandaty karne w wysokości 700 złotych, oraz wydano zalecenia pokontrolne. Stan obiektu wypoczynkowego uległ poprawie. Jeden z organizatorów po kontroli zamknął działalność. Podsumowując, ogólnie stan przygotowania i funkcjonowania placówek wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu częstochowskiego w 2018r. przebiegał prawidłowo. Wśród uczestników wypoczynku nie odnotowano przypadków zachorowań na choroby zakaźne, wypadków czy urazów.

ROZDZIAŁ V

OCENA STANU SANITARNEGO ZAKŁADÓW PRACY

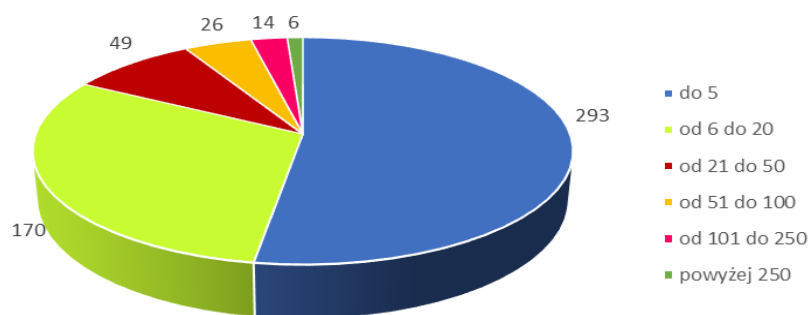
W 2018 r. pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie znajdowało się 443 zakładów pracy zlokalizowanych na terenie powiatu częstochowskiego. Powyższe zakłady zatrudniały 8758 osób.

Największą liczbę zatrudnionych odnotowano w następujących branżach (wg. PKD):

- PKD 10 - Produkcja artykułów spożywczych – 443 zatrudnionych w 26 zakładach,
- PKD 15 - Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych – 622 zatrudnionych w 40 zakładach,
- PKD 16 - Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli: produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania - 674 zatrudnionych w 41 zakładach,
- PKD 23 - Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (np. cegielnie) – 814 zatrudnionych w 16 zakładach,
- PKD 25 - Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – 584 zatrudnionych w 41 zakładach.

Strukturę zakładów pracy wg liczby zatrudnionych pracowników zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. wprowadzającym podział na mikro, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa przedstawiono na wykresie 5.1.

Wykres. 5.1. Struktura zakładów pracy wg. liczby zatrudnionych pracowników

W 2018 r. w ramach sprawowanego nadzoru szczególną uwagę zwracano na:

- przestrzeganie przez osoby stosujące w swojej działalności oraz osoby wprowadzające do obrotu substancje lub preparaty chemiczne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przepisów wynikających z ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach,
- przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy narkotyków kategorii 2 i 3,

- czynniki rakotwórcze i realizację przez pracodawców obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- warunki pracy pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych,
- ocenę przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest,
- warunki pracy i ocenę narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach sektora gospodarki ściekami i odpadami,
- przestrzeganie przepisów w związku z wprowadzaniem do obrotu paliw ciekłych.

5.1. Ocena warunków środowiska pracy.

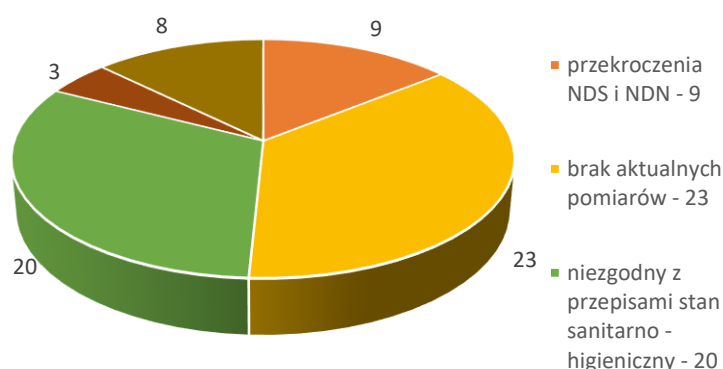
W 2018 r. skontrolowano 162 zakłady, w których przeprowadzono łącznie 205 kontroli planowych i ponadplanowych. Celem poprawy warunków higieniczno-sanitarnych, przeprowadzenia badań i pomiarów koniecznych do określenia narażenia zawodowego pracowników wydano 51 decyzji administracyjnych. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 42 decyzje płacnicze. Z kolei niewykonanie zaleceń zawartych w decyzjach w określonym terminie skutkowało wydaniem 4 upomnień. Dla porównania w 2018 r. liczba kontroli i liczba wydanych decyzji administracyjnych zwiększyła się o ok. 20% w stosunku do roku ubiegłego, w którym przeprowadzono 164 kontrole i wydano 41 decyzji administracyjnych.

Za zaniedbania i nieprawidłowości oraz nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów prawa nałożono 1 mandat karny na łączną kwotę 200,00 zł. W związku ze zgłoszonymi do tutejszej Stacji interwencjami z terenu powiatu częstochowskiego przeprowadzono 6 kontroli, z czego 3 były zasadne. W skontrolowanych obiektach stwierdzono następujące nieprawidłowości:

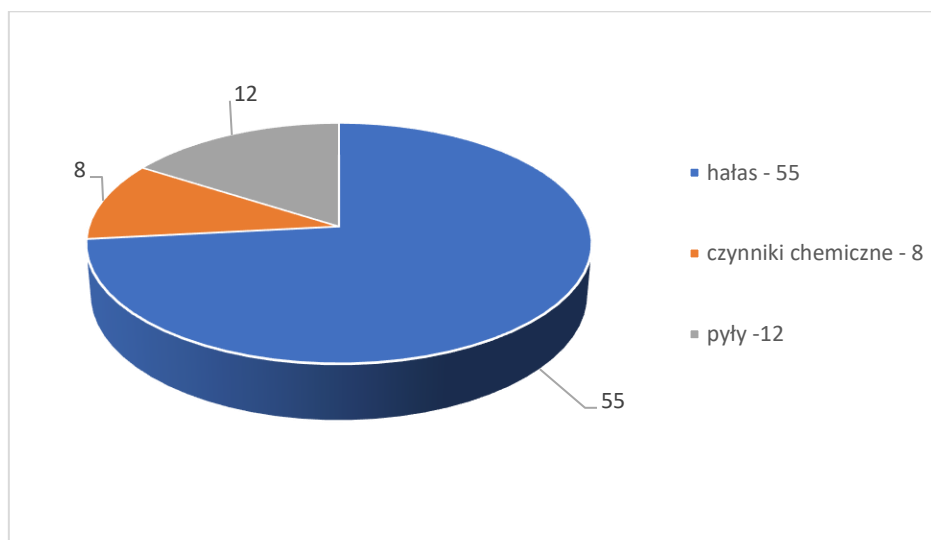
- 1) przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 9 zakładach pracy, w których 58 pracowników ekspozowanych było na 1 lub kilka czynników szkodliwych dla zdrowia w stężeniach lub natężeniach przekraczających dopuszczalne normatywy higieniczne (55 osób pracowało w warunkach przekroczenia najwyższych natężeń hałasu, 12 osób pracowało w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłów, 8 osób w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń substancji chemicznych). Liczbę osób pracujących w warunkach przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia w zakładach w 2018 r. zaprezentowano na wykresie 5.2.
- 2) brak aktualnych pomiarów, rejestrów oraz zapoznania z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia stwierdzono w 23 zakładach pracy,
- 3) nieodpowiedni stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń stwierdzono w 20 zakładach pracy,
- 4) nieaktualne badania lekarskie pracowników stwierdzono w 3 zakładach pracy,
- 5) nieprzestrzeganie przepisów prawnych dotyczących:
 - a) substancji i preparatów chemicznych stwierdzono w 5 zakładach pracy w zakresie:

- braku kart charakterystyki,
 - niezgodnego z przepisami oznakowania opakowań zastępczych zawierających niebezpieczne chemikalia
- b) ogólnych przepisów bhp i Kodeksu pracy stwierdzono w 8 zakładach pracy, np.:
- braku stanowiskowych instrukcji bhp oraz zapoznania z nimi pracowników,
 - braku lub niewłaściwej odzieży roboczej, obuwia roboczego i ochronnego.

Wykres. 5.2. Liczba osób pracujących w warunkach przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia w zakładach skontrolowanych w 2018 r.

Wykres 5.3. Zakłady pracy w których stwierdzono nieprawidłowości w 2018 r.

Szczególnym nadzorem objęto zakłady sektora gospodarki ściekami i odpadami. Przeprowadzone kontrole miały na celu eliminację nieprawidłowości oraz podniesienie świadomości pracodawców i pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Pozwoliły one jednocześnie na dokonanie oceny stanu sanitarnego w wyznaczonych zakładach i potencjalnego narażenia pracowników na określony czynnik szkodliwy dla zdrowia. W 4 skontrolowanych zakładach w/w sektora nie stwierdzono nieprawidłowości.

5.2. Nadzór nad wprowadzaniem i stosowaniem prekursorów narkotyków.

Realizując zapisy art. 12 Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi przez właściwe, kompetentne instytucje oraz rozporządzenia Rady(WE) Nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004r., określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą, a państwami trzecimi, pracownicy Powiatowej Stacji zbierali informacje dotyczące legalnego handlu prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3. Formularze INCB z danymi zostały przekazane do WSSE w Katowicach. Ponadto, prowadzono działania mające na celu ocenę nadzoru nad prekursorami narkotyków u wprowadzających i stosujących. W 2018 r. pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej znajdowały się 2 obiekty wprowadzające prekursory kat. 3 i 1 obiekt - prekursory kategorii 2 oraz 6 podmiotów, w których stosowane były prekursory kat. 3.

5.3. Działania edukacyjne w zakresie ochrony pracy.

W ramach działań edukacyjnych w zakresie ochrony pracy informowano pracodawców i pracowników o szkodliwości wielu czynników występujących na stanowiskach pracy oraz o konieczności wprowadzania właściwych rozwiązań organizacyjnych, technicznych i zabezpieczeń osobistych pracowników. Przeprowadzono instruktaże, zapoznawano pracodawców z przepisami nowych aktów prawnych. Informowano o szczepieniach ochronnych wskazanych do wykonania pracownikom zatrudnionym na określonych stanowiskach w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 stycznia 2012 r. w sprawie wykazu rodzajów czynności zawodowych oraz zalecanych szczepień ochronnych wymaganych u pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy lub podwładnych podejmujących pracę, zatrudnionych lub wyznaczonych do wykonywania tych czynności (Dz. U. z 2012 r. poz. 40). W celu poprawienia poziomu bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy zwracano uwagę pracodawcom, na właściwe zabezpieczanie pracowników w odzież ochronną i środki ochrony osobistej. Zaobserwowano większe zainteresowanie pracodawców przepisami prawnymi i wywiązywaniem się z nakładanych na nich obowiązków, co świadczy o wzroście świadomości osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i higienę pracy. Wzrosła ilość samodzielnie typowanych przez pracodawców stanowisk pracy do badań środowiskowych oraz zlecenie ich wykonania. W roku sprawozdawczym przeprowadzono ocenę kontrolowanych jednostek pod kątem przestrzegania art. 5 ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Celem tych kontroli było uświadomienie pracodawców o konieczności podejmowania działań zmierzających do uwolnienia środowiska pracy od dymu tytoniowego. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

5.4. Nadzór nad bezpieczeństwem usuwania wyrobów zawierających azbest.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 2 kontrole doraźne w zakresie „Oceny realizacji wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest”. Kontrole te miały na celu sprawdzenie

poprawności prowadzenia przez firmy zajmujące się usuwaniem w/w wyrobów na terenie miasta dokumentacji dotyczącej narażenia pracowników na działanie czynników rakotwórczych. Podczas prowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości. W roku sprawozdawczym nie stwierdzono wystąpienia przypadku choroby zawodowej ze względu na narażenie pracowników na azbest.

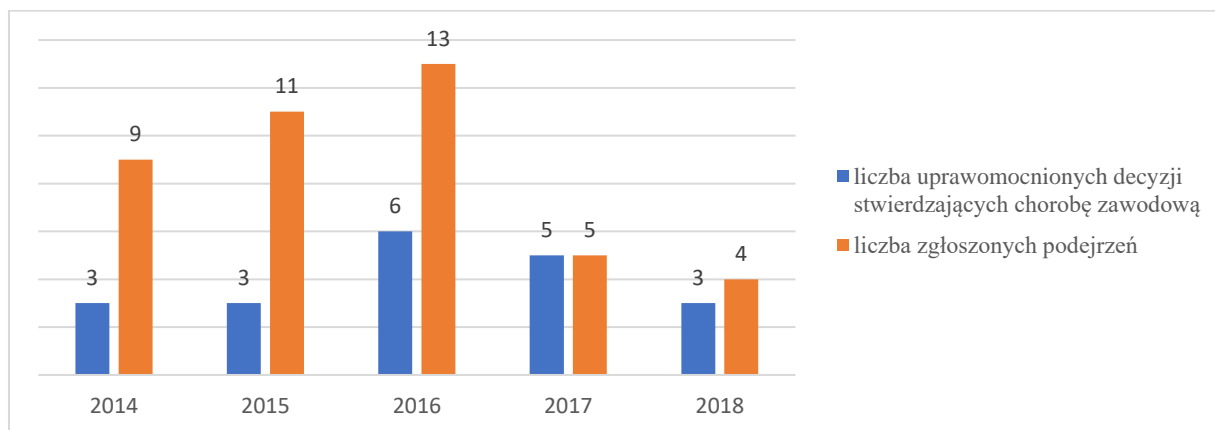
5.5. Choroby zawodowe.

W 2018 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie wpłynęły 4 podejrzenia chorób zawodowych z terenu powiatu częstochowskiego (w 2017 r. zgłoszono 5 przypadków). W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających stwierdzono 3 przypadki chorób zawodowych (uprawomocnione decyzje stwierdzające chorobę zawodową). Według jednostek chorobowych (numerów pozycji) zawartych w wykazie chorób zawodowych będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. z 2013r. poz. 1367) były to:

- Astma oskrzelowa – 1 przypadek,
- Alergiczny nieżyt nosa – 1 przypadek,
- Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (borelioza) – 1 przypadek.

Dla porównania w 2017 roku stwierdzono 5 przypadków chorób zawodowych: 1 przypadek pylicy płuc, 1 przypadek astmy oskrzelowej oraz 3 przypadki chorób zakaźnych (boreliozy). W 2018 r. uprawomocniło się 5 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Stwierdzone choroby zawodowe występujące w latach 2013-2018 zaprezentowano na wykresie 5.4.

Wykres 5.4. Choroby zawodowe w latach 2014-2018

Na podstawie danych stwierdzono, że w 2018 r. liczba zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych w powiecie częstochowskim zmniejszyła się o 1 przypadek w stosunku do roku poprzedniego, natomiast liczba uprawomocnionych decyzji stwierdzających chorobę zawodową zmniejszyła się o 2 przypadki.

ROZDZIAŁ VI

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku sprawozdawczym należały wszelkie działania profilaktyczne zmierzające do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych i zrealizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych.

W wyniku analizy zagrożeń i narażenia ludzi na szkodliwości i uciążliwości środowiskowe wprowadzano w ramach dokonywanych uzgodnień zastrzeżenia i nakazy stosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i projektowych ograniczających negatywne oddziaływania przedsięwzięć na zdrowie ludzi i środowisko. Działania te były realizowane na poszczególnych etapach opiniowania bądź uzgadniania różnorodnych dokumentacji. Opracowywano opinie sanitarne o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, uzgadniano projekty budowlane oraz dokumentacje zmian sposobu użytkowania obiektów.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wydawano opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresie wymaganego raportu, a także opiniowano środowiskowe uwarunkowania realizacji planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Uzgadniano zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla tworzonych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz projektów zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin powiatu częstochowskiego, a także opiniowano projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

W 2018 r. przeprowadzono 39 kontroli (wizytacji) oraz wydano 60 decyzji płatniczych. Kontrole zrealizowanych obiektów budowlanych i ocena zgodności ich realizacji z projektem budowlanym były końcowym etapem postępowania inwestycyjnego umożliwiającym inwestorowi uzyskanie pozwolenia na użytkowanie w trybie wynikającym z art. 56 ustawy - Prawo budowlane. Projektantom i inwestorom udzielano konsultacji i porad fachowych związanych z projektowaniem i realizacją różnorodnych obiektów, szczególnie o skomplikowanej technologii. We wszystkich sprawach prowadzono postępowania wyjaśniające. Dokonując różnorodnych uzgodnień w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych zwracano szczególną uwagę na zabezpieczenie ludzi przebywających na terenach chronionych przed uciążliwościami związanymi z hałasem, wpływem zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, a także zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno – ściekowej oraz właściwego sposobu zagospodarowania odpadów.

W sprawach trudnych tematycznie przeprowadzano konsultacje z pracownikami Wydziału Administracji Architektoniczno - Budowlanej Starostwa Częstochowskiego, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w Częstochowie, a także pracownikami merytorycznymi komórek urzędów gmin powiatu częstochowskiego oraz Burmistrzem

Blachowni i Burmistrzem Miasta i Gminy Koniecpol. Wydane uzgodnienia i opinie dla obszaru powiatu częstochowskiego przedstawiono w tabeli.

Tabela 6.1. Uzgodnienia i opinie sanitarne wydane w 2018 r.

Rodzaj dokonanego uzgodnienia lub wydanej opinii	Ogółem	W tym pozytywne
Opinie o warunkach zabudowy terenu wydawane w trybie art. 60 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	1	1
Opinie o konieczności lub jej braku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz o zakresie raportu	41	6
Opinie o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	5	5
Uzgodnienia projektów budowlanych oraz dokumentacji zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych	23	23
Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	28	-
Opinie o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wydawane w trybie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	21	21
Opinie o projektach zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	1	1
Uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	2	2
Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane	35	35
Wyrażenie zgody na użytkowanie obiektu w formie opinii sanitarnej, zaświadczenia	2	2
Kontrole w trakcie realizacji inwestycji	2	-
Inne, w tym korespondencja ogólna	40	-
Decyzje płatnicze	60	-

*Tabela 6.2. Uzgodnienia i opinie sanitarne dla obszaru powiatu częstochowskiego
wydane w latach 2013–2018r.*

Rodzaj uzgodnienia lub opinii	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Opinie o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	5	6	3	1	0	1
Opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresie raportu	56	48	37	47	44	41
Opinie o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	13	3	16	10	5	5
Uzgodnienia projektów budowlanych oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów	16	10	5	12	9	23
Opinie i uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	67	26	24	10	24	21
Uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego w trybie art. 56 ustawy - Prawo budowlane	45	39	66	63	52	35
Wyrażenie zgody na użytkowanie obiektu w formie opinii sanitarnej	1	8	2	5	1	2

Analizując przedstawione dane w odniesieniu do lat 2013-2017 można zauważyć, że w 2018r. odnotowano stagnację w zakresie rozpatrzonych spraw dotyczących wydanych opinii o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, co może być związane z rosnącą powierzchnią terenu powiatu częstochowskiego sukcesywnie obejmowaną nowymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na poziomie zbliżonym do średniej z lat ubiegłych ustabilizowała się liczba opinii o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. Ilość wydawanych opinii o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko ustabilizowała się na średnim poziomie. Odnotowano stabilizację liczby opiniowanych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co wynika z faktu, że część gmin powiatu częstochowskiego uaktualnia, bądź dostosowuje zapisy planów miejscowych do aktualnych potrzeb planistycznych. Pozostałe wskaźniki ilościowe zawarte w w/w tabeli podlegają ograniczonej zmienności i utrzymują się na poziomie średniej z lat objętych analizą.

W okresie sprawozdawczym uzgadniano przede wszystkim dokumentację dotyczące zakładów fryzjersko – kosmetycznych i odnowy biologicznej, sklepów ogólnospożywczych, obiektów małej gastronomii i barów szybkiej obsługi, gabinetów lekarskich ale w znacznej

części były to dokumentacje dotyczące zmiany sposobu użytkowania, modernizacji lub adaptacji lokali i obiektów istniejących.

W 2018r. wydano 21 opinii o przedkładanych projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 1 opinię o projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w granicach powiatu częstochowskiego. Wydano 28 opinii dotyczące uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Uzgodniono 2 odstępiania od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektów zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ilość w/w opinii i wydawanych uzgodnień wynika wprost z podejmowanych przez rady gmin uchwał w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Znaczącymi inwestycjami przekazanymi do użytkowania przy udziale pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie były:

- Stacja kontroli pojazdów z serwisem i sklepem w Przyrowie,
- Budynek OSP w Radostkowie,
- Okręgowa Stacja Kontroli Pojazdów w Olsztynie,
- Budynek biurowo – gastronomiczny w Nowej Wsi,
- Rozbudowa i przebudowa odlewni w Poczesnej – Zawodziu,
- Boisko wielofunkcyjne w Biskupicach,
- Boisko wielofunkcyjne w Zrębicach,
- Przebudowa wraz z rozbudową gminnej oczyszczalni ścieków w Widzowie,
- Zespół budynków z usługami kurierskimi w Konopiskach,
- Rozbudowa i przebudowa budynku szkolno – przedszkolnego w Kolonii Borowno,
- Rozbudowa zespołu szkolno- przedszkolnego w Rędzinach,
- Budynek handlowo – usługowy w Mokrzeszy,
- Budynek usługowy z przeznaczeniem na przedszkole w Wierzchowisku,
- Przebudowa części pomieszczeń na blok operacyjny w Szpitalu im. Rudolfa Weigla w Blachowni,
- Apteka w Przyrowie,
- Obiekt produkcyjny branży kosmetycznej w miejscowości Lipówka,
- Żłobek w Hucie Starej B,

Z w/w wykazu wynika, że znaczna część zrealizowanych inwestycji obejmowała obiekty użyteczności publicznej, w tym oświaty, sportu i wychowania, kultury, służby zdrowia, apteki, strażnice OSP oraz obiekty związane z różnorodną działalnością gospodarczą. W realizowanych obiektach budowlanych zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne i technologiczne, rośnie jakość wykonawstwa w zakresie robót budowlanych i instalacyjnych i wykończeniowych. Podnosi się standard oraz nowoczesność wyposażenia technicznego i technologicznego w realizowanych obiektach użyteczności publicznej, w tym służby zdrowia, handlowych, sportu i rekreacji, a także zakładach produkcyjnych, co powoduje sukcesywną poprawę stanu sanitarnego obiektów zlokalizowanych na obszarze powiatu częstochowskiego.

ROZDZIAŁ VII

DZIAŁANOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA

W 2018 r. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Częstochowie wdrażała, koordynowała i nadzorowała przebieg ogólnopolskich interwencji programowych i nieprogramowych w zakresie profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia

Na terenie powiatu częstochowskiego zrealizowanych zostało 10 interwencji programowych oraz 12 interwencji nieprogramowych. W ramach nadzoru nad prawidłową realizacją interwencji programowych w placówkach szkolno-wychowawczych przeprowadzono 12 wizytacji w 10 obiektach. Analogicznie w roku 2017 w szkołach i przedszkolach przeprowadzonych zostało 17 wizytacji w 8 placówkach.

7.1. Interwencje programowe

1) Projekt wojewódzki „Klub zdrowego przedszkolaka”

W roku szkolnym 2017/2018 projektem wojewódzkim „Klub zdrowego przedszkolaka” objęto 22 przedszkola z powiatu częstochowskiego. Celem programu była poprawa żywienia dzieci w przedszkolach, poprzez dostosowanie jadłospisów w tych placówkach do obowiązujących norm żywieniowych. W ramach programu edukowano kadrę pedagogiczną oraz pracowników odpowiedzialnych za żywienie. Równolegle prowadzono akcję edukacyjną wśród dzieci i młodzieży, poprzez inicjowanie i współorganizowanie szkolnych działań prozdrowotnych. W programie udział wzięło 1496 dzieci i 66 nauczycieli. Ponadto projekt poszerzono o edukację w ramach szczepień ochronnych, wspomagając go bajką dla dzieci o „Przygodach dzielnego niedźwiadka Szczepana” przyjaciela wszystkich przedszkolaków, inaugurując tym akcję profilaktyczną ukierunkowaną na edukację najmłodszych w kierunku szczepień ochronnych.

2) Szkolny program profilaktyczny ph. „Trzymaj Formę !”

Celem programu była edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej oraz ich rodzin, poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W roku szkolnym 2017/2018 szkoły podstawowe i oddziały gimnazjalne realizowały XII edycję programu. Programem objęto uczniów z 84 szkół, klas V-VIII szkół podstawowych oraz oddziałów gimnazjalnych.

W ramach realizacji programów ph. „Trzymaj Formę!” przeprowadzono VII edycję konkursu kulinarnego ph. „Zdrowie na talerzu”. Uczestnikami byli uczniowie szkoły podstawowej w Starym Kocinie. Zadaniem w etapie szkolnym było opracowanie przepisu na „zdrową przekąskę”.

W dniu 10 kwietnia 2018 r. w Zespole Szkół Gastronomicznych odbył się VII finał konkursu, w którym wyłoniono laureatów. Zwycięzcy zostali uhonorowani dyplomami oraz nagrodami rzeczowymi.

Ze sprawozdań z realizacji programu przesłanych do PSSE w Częstochowie wynika, że program jest pozytywnie odbierany przez uczniów, nauczycieli i rodziców. Szkoły wyraziły chęć kontynuowania XIII edycji programu.

3) Profilaktyczny program przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS – czyli jak dbać o miłość”

W roku szkolnym 2017/2018 szkoły ponadgimnazjalne realizowały VI edycję profilaktycznego programu przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS – czyli jak dbać o miłość”. Na terenie powiatu częstochowskiego

program realizowany był przez 3 szkoły, a edukacją objęto 206 uczniów.

Program został oceniony pozytywnie przez szkolnych koordynatorów programu, podkreślano fakt emisji filmu „Wieczne dziecko”, który zawsze wywoływał wśród młodzieży ożywioną dyskusję na temat uzależnień oraz skutków używania środków psychoaktywnych, szczególnie przez młodzież i kobiety w ciąży. Bardzo cenne okazały się materiały edukacyjne przekazane do realizacji programu.

4) Program edukacyjny „Wybierz życie – Pierwszy Krok”

Celem programu była edukacja dotycząca zmniejszenia występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę. Adresatami programu byli uczniowie klas I szkół ponadgimnazjalnych, rodzice i opiekunowie oraz kadra pedagogiczna. W tegorocznej edycji udział wzięły 2 szkoły ponadgimnazjalne, gdzie edukacją objęto 40 uczniów i nauczycieli. Według opinii koordynatorów szkolnych program powinien być kontynuowany corocznie. Uczniowie chętnie uczestniczyli w zajęciach tematycznych. Przekazywane młodzieży treści oraz materiały edukacyjne były bardzo przydatne w pogłębianiu wiedzy na temat zdrowia.

5) Ogólnopolski Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Założenia Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu realizowano zgodnie z opracowanym harmonogram działań na rok 2018, w którym uwzględniono ramowe założenia akcji „Światowego Dnia Bez Tytoniu”, „Rzuć Palenie Razem z Nami” oraz programów realizowanych w placówkach oświatowych.

Prowadzono rozmowy indywidualne z partnerami oraz realizatorami działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży. Podczas spotkań z kadrami pedagogiczną, medyczną omawiano problematykę uzależnień oraz przekazywano pakiety materiałów, jako wsparcie do kaskadowych działań edukacyjnych w odniesieniu do uczestników wypoczynku zimowego i letniego ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno – sanitarnych prowadzono systematyczne kontrole przestrzegania zakazu palenia tytoniu.

Z analizy zgromadzonych danych wynika, że kontrole obiektów wykazały respektowanie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

6) Zapobieganie HIV/AIDS

Tegoroczne Obchody Światowego Dnia AIDS poprzedził VI Powiatowy Konkurs Wiedzy HIV/AIDS dla uczniów szkół podstawowych. Do pisemnego testu przystąpiło Gimnazjum w Zawadzie. Po obradach jury konkursowe przyznało I, II, III miejsce i 2 wyróżnienia w konkursie powiatowym.

Obchody Światowego Dnia AIDS odbyły się w piątek 30 listopada. Podczas uroczystości, w której udział wzięli przedstawiciele Urzędu Miasta, Stowarzyszenia Monar oraz Straży Miejskiej wręczono nagrody zwycięzcom oraz zaprezentowano zgromadzonym występ artystyczny w wykonaniu młodzieży z Zespołu Szkół Technicznych w Częstochowie. Uroczystość zakończyła prelekcja oraz dyskusja z młodzieżą przeprowadzona przez Panią Renatę Lipnicką – kierownika Stowarzyszenia Monar w Częstochowie.

Działania profilaktyczne w zakresie zakażeń HIV/AIDS prowadzone były systematycznie przez cały 2018 r. Wiele działań połączono z realizacją zadań z zakresu profilaktyki uzależnień (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze).

Tematy te wzajemnie uzupełniały się i w efekcie dały pełniejszy obraz zagrożeń dla zdrowia, a wiedza przekazana została jednocześnie w kilku aspektach.

7) Profilaktyka zakażeń HBV i HCV pt. „Podstępne WZW”

Celem programu było upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C. „Podstępne WZW” to program profilaktyki zakażeń HBV i HCV inicjowany przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach oraz Fundację Gwiazda Nadziei. Kontynuacja programu edukacyjnego wynikała z faktu pojawiających się wciąż nowych przypadków zakażeń, wywołanych przez wirusy zapalenia wątroby typu B i C. Jednym ze sposobów przeciwdziałania tej sytuacji jest podnoszenie poziomu wiedzy i działania profilaktyczne, pozwalające na unikanie sytuacji narażenia na zakażenia, co może zapobiegać ich dalszemu rozprzestrzenianiu się. Realizację programu w roku szkolnym 2017/2018 podjęły 3 szkoły ponadgimnazjalne.

W działaniach edukacyjnych uczestniczyło ogółem 500 uczniów, rodziców oraz nauczycieli.

8) Profilaktyka chorób nowotworowych - program „Znamie! Znam je”

Celem programu było upowszechnienie wiedzy o czerniaku - nowotworze złośliwym skóry oraz odpowiedzialnych zachowań i prozdrowotnych postaw wśród młodzieży. Adresatami programu byli uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. W roku szkolnym 2017/2018 realizację podjęły 3 szkoły ponadgimnazjalne, gdzie edukacją objęto ogółem 500 uczniów oraz ich rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Młodzież wysoko oceniła zaproponowaną formę upowszechniania wiedzy o nowotworze złośliwym skóry, a film instruktażowy przyczynił się do zapamiętania abecadła czerniaka oraz skłania do samokontroli znamion. Wszystkie szkoły wyraziły akces kontynuowania programu w roku szkolnym 2018/2019.

9) Program „Smak życia czyli debata o dopalaczach”

Celem programu jest zwiększenie wiedzy uczniów szkół gimnazjalnych na temat nowych narkotyków, tzw. „dopalaczy”, co przyczyni się do przeciwdziałania

rozprzestrzenianiu się psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży. W roku szkolnym 2017/2018 program realizowało 18 szkół. Ogółem edukacją objęto 971 osób. Działania edukacyjne w odniesieniu do młodzieży wzbogacono o zajęcia z wykorzystaniem arko i narko-gogli. Uczestnicy spotkań doświadczyli jak trudnym zadaniem jest poruszanie się w specjalnych goglach, dzielili się swoimi wrażeniami oraz odczuciami, których doznali podczas wykonywania zadań. Podczas roku szkolnego prowadzono monitoring realizacji programu, którego celem było koordynowanie spójności celów i założeń programu oraz udzielenie wsparcia merytorycznego i metodycznego realizatorom w prowadzonym działaniu. Z analizy sprawozdań od szkolnych koordynatorów wynika iż program jest odpowiednio przygotowany i dostosowany merytorycznie do potrzeb młodzieży starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjalnej. Realizatorzy poszerzyli program o treści uwzględniające nikotynę w tym e – papierosy oraz alkohol, gdyż środki te też są łatwo dostępne i młodzież nie ma problemów z ich zakupem. Wszystkie placówki wyraziły akces udziału w kolejnej edycji programu.

10) Program „Bieg po zdrowie”.

W roku szkolnym 2017/2018 5 szkół podstawowych z terenu powiatu częstochowskiego przystąpiło do realizacji programu antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”. Celem programu było zapobieganie lub opóźnianie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia wolnego od uzależnienia od tytoniu, a grupą docelową byli uczniowie kl. IV szkoły podstawowej, rodzice i opiekunowie. Program stawiał na aktywny udział uczniów, co sprzyjało identyfikowaniu się z omawianą tematyką i motywowało do tego, aby zdobytą wiedzę i umiejętności stosować w codziennym życiu. W programie uczestniczyło 5 szkół, a edukacją objęto 388 osób. W wybranych placówkach przeprowadzono monitoring realizacji programu, którego celem było koordynowanie spójności celów i założeń programu oraz udzielenie wsparcia merytorycznego i metodycznego realizatorom w prowadzonym działaniu.

7.1. Interwencje nieprogramowe

1) Światowy Dzień Zdrowia – 2018 r.

W ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia pracownicy PSSE w Częstochowie powiadomili placówki oświatowe z terenu powiatu częstochowskiego o tegorocznym hasle i temacie przewodnim Światowego Dnia Zdrowia 2018 „Zdrowie dla wszystkich”. Kadra pedagogiczna podjęła działania informacyjno – edukacyjne prowadząc zajęcia z młodzieżą z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych przygotowanych przez młodzież w ramach szkolnych konkursów.

2) Światowy Dzień bez Tytoniu - 31 maja 2018 r.

W związku z obchodami Światowego Dnia bez Tytoniu do placówek oświatowych z terenu powiatu częstochowskiego została rozesłana informacja Głównego Inspektora Sanitarnego dot. tematyki tegorocznych obchodów. Szkoły zostały zaproszone do podjęcia

działań edukacyjnych, m. in. poprzez przeprowadzenie konkursów fotograficznych, konkursów wiedzy oraz happeningów i imprez plenerowych. Placówkom przekazano plakaty i ulotki o tematyce profilaktyki tytoniowej. Na terenie powiatu częstochowskiego placówki oświatowe podjęły działania informacyjno – edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży oraz pracowników szkoły. Organizowano konkursy wiedzy, wystawy prac plastycznych, spartakiady. Ponadto młodzież uczestniczyła w warsztatach z wykorzystaniem alko i narkogogli a także smokolajzera za pomocą którego uczniowie wykonywali badania na zawartość tlenku węgla w wydychanym powietrzu.

3) Światowy Dzień Rzucania Palenia – listopad 2018r.

W placówkach oświatowych uczniowie zapoznali się z inicjatywą „Światowego Dnia Rzucania Palenia” przypadającego na dzień 15 listopada 2018 r. W salach lekcyjnych, jak i na korytarzach pojawiły się plakaty przygotowane przez uczniów, które zawierały informacje na temat szkodliwości palenia papierosów.

W ramach zajęć świetlicowych oraz godzin wychowawczych odbywały się rozmowy i zajęcia związane ze szkodliwością oraz skutkami palenia tytoniu. Organizowane były konkursy plastyczne (prace uczniów wyeksponowano na korytarzach szkół).

4) Akcja „Bezpieczne wakacje 2018”

W ramach tegorocznej akcji pn. „Bezpieczne wakacje” prowadzono działania informacyjno - edukacyjne w placówkach na terenie powiatu częstochowskiego, m. in. w bibliotekach, ośrodkach wypoczynku letniego oraz obiektach rekreacyjnych. Zwracano szczególną uwagę na problemy zdrowotne wynikające z używania „dopalaczy”, zasady bezpiecznej kąpieli i aktywnego wypoczynku, zasady bezpiecznego opalania w ramach akcji „Brazowo, ale czy zdrowo?”, niebezpieczną roślinę zwaną Barszcz Sosnowskiego oraz na niebezpieczeństwo, jakie niosą kleszcze i jak się przed nimi chronić. Akcja adresowana była przede wszystkim do dzieci i młodzieży, miała na celu podnoszenie świadomości oraz stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży, zwłaszcza w zakresie bezpiecznych zachowań zdrowotnych. Przekazywane materiały edukacyjne zostały umieszczone w widocznych miejscach dla ogółu społeczeństwa.

5) Akcja „Bezpieczne ferie 2018”

W ramach tegorocznej akcji pn. „Bezpieczne ferie” prowadzono działania informacyjno - edukacyjne na terenie powiatu częstochowskiego. Informacje na temat bezpiecznych zachowań podczas zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży umieszczono m.in. na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie. Ponadto materiały na ten temat przesłano w formie elektronicznej do Urzędów Miast oraz gmin Powiatu Częstochowskiego. Prowadzone były również działania informacyjno – edukacyjne, spotkania i szkolenia dla kadry pedagogicznej ośrodków wypoczynku zimowego, Ośrodków Kultury i Sportu oraz bibliotek.

6) Wystawa grzybów 25 –26 września 2018 r. - „Bezpieczne grzybobranie”

W dniach 25-26 września w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej po raz XII zorganizowano wystawę grzybów pod hasłem „Bezpieczne grzybobranie”.

Wystawę odwiedziły grupy zorganizowane z przedszkoli, szkół podstawowych, rodzice z dziećmi, seniorzy oraz osoby dorosłe zbierające grzyby. Zwiedzający oglądali naturalne, zebrane w okolicznych lasach okazy grzybów, nie tylko tych jadalnych, lecz także tych, których zbierania należy się wystrzegać. Prezentowane grzyby zostały rozmieszczone ze względu na ich zewnętrzne podobieństwo, aby wszyscy zwiedzający mogli zobaczyć różnice i podobieństwa grzybów jadalnych od trujących, czy niejadalnych. Odwiedzający wystawę wysłuchali porad grzyboznawcy dotyczących rozpoznawania grzybów oraz zasad bezpiecznego grzybobrania jak również otrzymali odpowiedzi na wszystkie pytania i wątpliwości. Wystawę uatrakcyjniła prezentacja multimedialna dotycząca poszczególnych gatunków grzybów i ich właściwości. Ekspozycja cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. Ogółem wystawę odwiedziło ok. 900 osób, w tym 25 grup zorganizowanych. Imprezie towarzyszyły media regionu częstochowskiego, które w swoich audycjach przekazały najważniejsze zasady bezpiecznego grzybobrania.

7) Akcja Dopalacze – Wypalacze „Groźne narkotyki”

Celem kampanii było spopularyzowanie wiedzy nt. środków psychoaktywnych oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z „dopalaczy”, jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia dzieci i młodzieży. Podjęto działania mające na celu dotarcie z informacją i edukacją do młodzieży oraz ich rodziców.

W ramach akcji do placówek oświatowych na terenie powiatu częstochowskiego rozesłano w formie elektronicznej plakaty, ulotki oraz spoty edukacyjne dot. dopalaczy. Informacje znajdowały się również na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Ponadto pracownicy zorganizowali akcję informacyjno-edukacyjną wśród młodzieży wypoczywającej na koloniach i obozach, przekazali materiały edukacyjne do ośrodków wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania (kluby spółdzielcze, biblioteki, stadniny koni, ośrodki zdrowia) oraz przekazali informację do lokalnych mediów.

Pedagogom szkolnym przekazano materiały edukacyjne do wykorzystania w bieżącej pracy. Akcja miała na celu zwrócić uwagę na problem uzależnień lub innych zachowań niebezpiecznych i ryzykownych. W środkach komunikacji miejskiej na ekranach reklamowych emitowany był spot edukacyjny ph. „STOP DOPALACZOM”. Ta forma przekazu miała na celu dotarcie do szerokiej grupy odbiorców.

8) Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach – 18 listopada 2018 r.

W związku z obchodami Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie przeprowadziła dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych w Ośrodkach Zdrowia i placówkach oświatowych, zwracając szczególną uwagę na przestrzeganie podstawowych zasad higieny oraz racjonalne zażywanie antybiotyków.

Do tegorocznej akcji Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach przyłączyło się również Częstochowskie Centrum Aktywności Seniora. Pracownicy poinformowali seniorów o zagrożeniach

związanych z niewłaściwym stosowaniem antybiotyków - powszechne nadużywanie i nieodpowiedzialne stosowanie antybiotyków prowadzi do ograniczenia ich skuteczności w leczeniu chorób wywoływanych przez bakterie. Każdy senior otrzymał materiały edukacyjne w formie ulotek. Akcji towarzyszyły media regionu częstochowskiego.

9) Akcja „ Brązowo, ale czy zdrowo?”

W miesiącu czerwcu 2018 r. do placówek oświatowo - wychowawczych drogą elektroniczną została rozesłana informacja dotycząca rozpoczęcia sezonu wakacyjnego. Placówkom przesłano cele i założenia akcji „Brązowo, ale czy zdrowo?” wraz z materiałami informacyjnymi do wykorzystania podczas zajęć edukacyjnych oraz do umieszczenia na stronach internetowych. Ponadto podczas 3-miesięcznej akcji pracownicy sekcji Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili działania edukacyjne w placówkach wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, bibliotekach, kąpieliskach, solariach, świetlicach oraz przychodniach lekarskich. Działania te miały na celu kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych m. in. z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych. Zwrócono szczególną uwagę na nadmierne korzystanie z solariów przez młodzież przed ukończeniem 18 roku życia, przedstawiono działania prowadzące do zmniejszenia występowania niekorzystnych skutków zdrowotnych oraz procesów zachodzących w organizmie podczas opalania.

10) Kampania „ Zaszczep w sobie chęć szczepienia”

Kampania realizowana jest w ramach Projektu Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego „Zdrowe dziecko – zdrowy dorosły – zdrowa rodzina”. Celem kampanii jest podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych oraz zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym). W ramach kampanii prowadzono narady, rozmowy indywidualne oraz szkolenia podczas których przedstawiono założenia, cele kampanii oraz omawiano kalendarz szczepień obowiązkowych i zalecanych. Organizowano ekspozycje wizualne, a na stronie internetowej umieszczono treści edukacyjne. Oddziaływaniem objęto ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0 - 3 oraz dzieci przedszkolnych. Partnerami działań były placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, biblioteki publiczne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie pedagogiczne, ośrodki wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, media regionu częstochowskiego.

11) Akcja dotycząca profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby typu A

W ramach kampanii na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie prowadzono działania edukacyjno – informacyjne. Na rzecz akcji opracowano i wydrukowano ulotki, plakaty, które w formie papierowej zostały przekazane placówkom oświatowym celem przekazania rodzicom oraz do wykorzystania podczas działań informacyjnych na obiektach. Materiały edukacyjne systematycznie przekazywano na obiekty

służby zdrowia, użyteczności publicznej, instytucji i firm. W środkach komunikacji miejskiej na ekranach reklamowych emitowany był spot edukacyjny. Ta forma przekazu miała na celu dotarcie do szerokiej grupy odbiorców. W placówkach oświatowych pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej prowadzili działania edukacyjne w odniesieniu do dzieci, młodzieży i ich rodziców oraz kadry pedagogicznej, na podstawie prezentacji multimedialnej przekazano informacje dot. ostrej choroby zakaźnej jaką jest WZW typu A, tzw. choroba „brudnych rąk”. Uczulano słuchaczy na higienę osobistą, a szczególnie mycie rąk – jako bardzo ważny element w profilaktyce chorób zakaźnych.

12) Profilaktyka grypy

W ramach kampanii na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie prowadzono działania edukacyjno – informacyjne.

Podczas rozmów indywidualnych i porad promowano szczepienia jako najskuteczniejszą formę przeciwdziałania grypie. Uczestnicy porad, rozmów indywidualnych oraz szkoleń otrzymali materiały edukacyjne w postaci ulotki. Organizowano ekspozycje wizualne, umieszczono na stronie internetowej informacje zawierające treści edukacyjne. Partnerami działań były placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, biblioteki publiczne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie pedagogiczne, media regionu częstochowskiego. Oddziaływaniem objęto ogół społeczeństwa.